

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه (۲۸) اردیبهشت ماه ۱۳۴۸

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : مهندس عترت- موسوی ماکوئی- دکتر خزائی- خانم دکتر دولتشاهی .
- ۳- تصویب صورت جلسه .
- ۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ .
- ۵- طرح و تصویب فوریت لایحه اجازه پرداخت هزینه‌های اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۶- تقدیم يك فقره لایحه با قید يك فوریت بوسیله آقای کازرونی معاون وزارت علوم و آموزش عالی .
- ۷- طرح و تصویب فوریت لایحه اضافه شدن ماده ۱۳ مکرر بقانون تأسیس شورای مرکزی دانشگاهها مصوب ۱۳۴۴ .
- ۸- تقدیم يك فقره صورت ریز دیون بوسیله آقای دکتر بطحائی معاون وزارت آموزش و پرورش .
- ۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دانشگاهی راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به
- دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشگری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ و ابلاغ بدولت .
- ۱۰- اخذ رأی و انتخاب دو نفر ناظر اندوخته اسکناس در بانک مرکزی ایران .
- ۱۱- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام موقت و بازنستگی و بازخرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش در ژاندارمری .
- ۱۲- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۱۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به الحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹ .
- ۱۴- اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۵- اعلام وصول و قرائت دو نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۶- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه.

مجلس ساعت ده و ده دقیقه صبح بریاست آقای عبدالله رباضی تشکیل گردید

(شرح زیر خوانده شد)
 غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر موفقی - مهندس قادرپناه - مهندس معتمدی -

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

شاهنده - مهندس برهمنانی - بهیمی - تهرانی - دکتر صالحی - بدرامی - غلامنیاکان - صاحب - مهندس بهرامزاده - ابلغانی پور - محدث زاده - شکیمیا - دکتر کفائی - انشاء - پرویزی - امیر احمدی - پور ساطع - خواججه نوری - دکتر رشتی - عجم - مصطفوی نساغینی - بانوزاهدی

غائبین بی اجازه آقایان :

طباطبائی - بختیار بختیارها

دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه آقایان :

دکتر قهرمان بکساعت - دکتر بهمانی بکساعت
دکتر خیر اندیش بکساعت

غائبین مریض آقایان :

بهادری - کاسمی - پرفسور مخبر فرمندی - آموزگار - صالحی - بختیازی پور - دکتر پرنو اعظم - مرندی - دکتر وفا - بانو دکتر دولتشاهی

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : مهندس عترت - موسوی ماکوئی - دکتر خز آلبی - بانو دکتر دولتشاهی

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم

آقای مهندس عترت تشریف بیاورید

مهندس عترت - جناب آقای رئیس همکاران گرامی، روز چهارشنبه هفته گذشته بنساعت وزارت کشاورزی در معیت عده ای از سناتور ها و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی از فعالیتهای سازمان عمران قزوین دیدن نمودیم. این بازدید تصوری کتم برای عموم بازدید کنندگان بسیار جالب و برای اینجناب مخصوصاً فرح انگیز و ارزنده بود زیرا مشاهده کردم آنچه را که در ۲۲ سال قبل در پست ریاست کشاورزی این شهرستان برای عمران و آبادی دشت وسیع و حاصلخیز قزوین آرزو میکردم امروز در اثر توجهات همه جانبه رهبر بزرگ و پیشوای خردمند ایران جامه عمل بخود پوشیده است این سازمان بنا بر اراده شاهنشاه آریامهر در اواخر سال ۱۳۴۳ بمنظور ترمیم خرابیهای ناشی از زلزله تأسف آوردهم شهریور ماه ۱۳۴۰ و تأمین آسایش و زندگی مرفه برای بازماندگان شهدای این ناحیه بوجود آمده و اکنون که در حدود پنجسال از شروع فعالیت های آن میگذرد ۱۰۵ قریه از ۲۵۳ قریه دشت قزوین در برنامه های عمرانی و توسعه کشاورزی و آبیاری وارد گشته

و تعداد ۷۷۴۶ خانوار که جمعیتی در حدود ۳۸۷۳۰ نفر را تشکیل میدهد از مزایای این برنامه بر خوردار شده اند سطح کشت فعلی دشت قزوین ۹۲۰۰۰ هکتار بر آورد شده که حدود ۵۸۰۰۰ هکتار آن بوسیله فلات ورودخانه و سیلابهای موسمی آبیاری میشود و ۲۴۰۰۰ هکتار بقیه بطور دیم کشت میشود محصولات عمده آن غلات است که $\frac{4}{5}$ سطح کشت را فرا میگیرد و $\frac{1}{5}$ بقیه حبوبات و نباتات روغنی و صنعتی و باغات میوه است.

تا کنون ۱۴۰ حلقه چاه عمیق حفر و از آن بهره برداری میگردد و بر طبق برنامه تعداد این چاهها تا سیصد حلقه خواهد رسید مقدار عملکرد غلات نسبت به سابق در واحد سطح ناسه برابر افزایش یافته است یعنی قبل از تشکیل این سازمان مقدار عملکرد متوسط گندم در یک هکتار یک تن بوده است و در سال ۴۷ این مقدار به ۳۲۴۷ کیلو بالغ گشته و همین نسبت در مورد جو و نخود صادق است. عملکرد متوسط چغندر قند در یک هکتار از ۱۵ تن به ۴۰ تن بالغ شده است و در مورد سایر محصولات مانند تره بار و محصولات تابستانه افزایش قابل توجهی نسبت بسابق چشم میخورد کارهای جدیدی که این سازمان علاوه بر بالا بردن راندمان محصول شتوی و صیفی در طول مدت عمر خود انجام داده عبارتست از ایجاد باغات میوه به مساحت ۱۴۴۰ هکتار از انواع سیب درختی مرغوب ایرانی و خارجی و انواع کلابی و هلوای ایرانی و خارجی که قسمت عمده آن بارور شده است و بر طبق برنامه تدوینی مقرر است این باغات بتدریج پس از بارور شدن بطور مشاع به شرکت تعاونی هر قریه به قیمت متناسب روز فروخته شود تا بوسیله خود کشاورزان صاحب سهم تکمیل و بهره برداری گردد و این برنامه در مورد سایر دهاتی که هنوز در ردیف فراه عمرانی سازمان قرار نگرفته اند و بتدریج قرار خواهند گرفت خواهد شد.

هیئت پارلمانی پس از بازدید چند باغ میوه و مزارع آزمایشی نخود - علفه - غلات - از ایستگاههای دامپروری اسمعیل آباد دیدن نمود. در این ایستگاهها کوسفندانی از نژاد آراسی و بومی مشاهده شد که از اختلاط این نژاد بانژادهای بومی نتایج بسیار خوبی بدست آمده است بنحویکه

در از یاد نیز بسیار مؤثر بوده و مقدار شیر هر رأس میش در سال به ۴۰۰ لیتر در ۲۷۰ روز رسیده است و این مقدار نسبت به شیر نژاد خالص میش بومی قابل توجه و تأمل است. در ایستگاه دامپروری اسمعیل آباد آغل های مدرن و انبار علف و وساختمان شیردوشی بنا گردیده و ساختمانهایی برای کارمندان ایجاد شده است.

ابنیات سازی - در شهر قزوین در ابتدای جاده قزوین برشت از کارخانه پنیر سازی بازدید شد، این کارخانه با ظرفیت تولیدی ۲۰۰ تن پنیر در سال شروع بکار کرده و شیر حاصله از دامپروران محل را خریداری و تبدیل به دو نوع پنیر درجه ۱ و درجه ۲ مینماید که در نوع خود بسیار مرغوب است و باپنیرهای لیبوان و بلغار رقابت میکند و به قیمت هر کیلو ۶۵ تا ۷۵ ریال بازار تهران عرضه مینماید.

مهندسین و کارمندان فنی این سازمان با علاقمندی خاص و ایمان کامل به انقلاب سفید ایران هر کدام در شغل خود بخوبی از عهده انجام وظایف محوله بر آمده و نسبت به تحول عظیمی که در زندگانی و ازدیاد درآمد و رفاهیت کشاورزان دشت قزوین حاصل شده است سهم بسزائی داشته و خدمات شایسته روزی آنها قابل ستایش و تقدیر میباشد. ضمناً از اولیاء امور و وزارت کشاورزی مخصوصاً معاون محترم پارلمانی این وزارتخانه و رئیس سازمان عمران جیرفت که در این بازدید از دادن هر گونه توضیحی خودداری ننموده و هیئت را مورد محبت و بدریغ خود قرار دادند کمال تشکر را دارد.

مطلب دیگری که میخواهم بعرض مجلس برسانم مربوط به طفیان رودخانه هلیل رود جیرفت است این رودخانه همانظوری که فلاح طی نطق قبل از دستور خود بعرض نمایندگان محترم رسانیده ام همه سال در فصل بهار طفیانی شده بنحوی که راه عبور و مرور اکثر دهات را مخصوصاً قراء حومه قطع و مردم مجبورند با شنا و اسب و یا وسائل فوق العاده ابتدائی دیگر از سیلاب گذشته و رفع نیازمندیهای خود را بنمایند و اغلب مال و جان آنها در معرض خطر قرار میگیرد. و همین شغماً امسال ناظر این حقیقت تلخ بودم بنده در سال گذشته از وزارت راه تقاضا کردم یک پل در روی این رودخانه

ببازند و جناب آقای دکتر یگانه وزیر محترم مشاور از طریق نخست وزیر تا کید لازم بوزارت راه و سازمان برنامه فرمودند وزارت راه کتباً با اینجناب جواب دادند که هزینه پایه های این پل با مطالعاتی که انجام یافته قریب به یازده میلیون ریال پیش بینی میگردد ولی اعتباری برای ساختمان آن در برنامه چهارم منظور نگردیده و چنانچه از محل اعتبارات عمرانی برنامه چهارم صرفه جوئی

بشود پل مزبور را خواهند ساخت و مفهوم مخالف این جواب آنست که اگر صرفه جوئی نشود پل ساخته نخواهد شد و حال آنکه یکی از کارهای فوق العاده ضروری که میتوان آنرا پایه و اساس عمران جیرفت نامید همان ساختن یک پل اساسی در رودخانه هلیل است. از دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا تقاضا میکنم دستور فرمایند که منتظر صرفه جوئی احتمالی برنامه چهارم نشوند زیرا محقق است که چنین صرفه جوئی بدست نخواهد آمد و در بودجه سال آتی وزارت راه منظور فرمائید

عرض دیگر آنکه طی هفته گذشته نامه ها و تلگرافات متعددی از طبقات مختلف مردم شاه دوست و میهن پرست شهرستان جیرفت اعم از عشایر - کشاورزان - کارگران و اصناف و فرهنگیان به این جانب واصل گردیده که در آن مراتب تنفر و انزجار خود را از رفتار غیر انسانی و روش قرون وسطائی حکومت بغداد نسبت به هم میهنان مقیم و زائر ما در عتبات عالیات ابراز داشته و از اینجناب خواسته اند که عرض جان نثاری و فدویت و گوش فرمان بودن آنها را بخاکهای رهبر مدبر و قائد عظیم الشان ایران شاهنشاه آریامهر و همچنین ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم ضمناً پشتیبانی کامل خود را در مورد اقدام دولت نسبت بمسئله ارون در رود و لغو قرارداد تحمیلی ۱۳۱۶ ابراز داشته اند.

برای استحضار ساحت مقدس مجلس خیلی میل داشتم که متن کلیه تلگرافات و نامه ها را قرائت نمایم که این تمایل با وقت محدود مقدور نبوده و عین تلگرافات را تقدیم مقام ریاست مینمایم ولی باید در این ساحت مقدس مترجم احساسات مردم شریف حوزه انتخابیه خود و همه مردم ایران بوده و توجه نمایندگان محترم را به آنچه

که در جرایم منعکس است جلب ما بزم . مسلم است که چندی است نافر آمیخته به ناسف از چهره تمام طبقات مردم ایران مشهود است این سازی را که دولت معنی بغداد ساز نموده نشانه ناسازگاری با عالم اسلام و انسانیت است و نمودار مستقیم آن آزار و شکنجه‌ای است که بزرگترین آستان مقدس خاندان رسالت معمول داشته‌اند که هر قدر ملت نجیب و اصیل ایران متأثر و متأسف باشند بجا بوده و بیان گزاف نیست در حالی که سرچشمه حیات اقتصادی کشور عراق به نیروی همت و قوت مردم خدا پسند و معتقد به آئین اسلام یعنی ایرانیان عزیز بستگی داشته ضمن اینکه سالیان دراز میلیونها ثروت ارادتمندان و جان نثاران خاندان رسالت را که برای آستانه بوسی تربیت تابناک مرقد شاه شهیدان و سرور آزاد مردان روی اخلاص بجا می‌آوردند و با احداث ساختمانهای مجلل و باشکوهی که نشانه عظمت اخلاص آنان بمقام والای خاندان رسالت میباشد و با آثار نیک و جاویدان خود یادگاری بجای میگذارند که مجلل‌ترین و شکوهمندترین آنها آئینه کاری بارگاه باحلال مولای عالمیان علی علیه السلام است که با همت و علاقه پادشاه عالیقدر ایران شاهنشاه آریامهر انجام گرفته و با ابیات دلنشین و جالبی که در کنار آن بنا از روی خلوص عقیدت زینت یافته میباشد .

گر در حرمت آئینه کاری کردم
کاری نه سزای شهریاری کردم
تا جلوه حق ببینم از طلعت تو
در پیش رخت آئینه داری کردم
بنده بارگاه علوی محمد رضا پهلوی
الحق که شاهکار میباشد امیدوار است که در کف حمایت و عنایت آن رادمرد عالم بشریت مولای پرهیز کاران کشور ایران از گردن اهریمنان و بدخواهان در امان بوده سایه مهر مظاهر پادشاه محبوب ملت ایران عزیز شاهنشاه آریا مهر بر سر کشور ایران مستدام باشد تا تحت رهبری معظم له ایام درخشان تری را استقبال نماید و به توفیقات بزرگتر موفق گردیم با این وصف جای نأسف و تأثر نیست که دولت معنی بغداد بازوار و ایرانیان مقیم آن دیار با آزار و شکنجه آنها

را از دیار خود بیرون کنند؟ که یقیناً روح انسانیت مردم مسلمان عراقی از اینکه بشهرت مهمان نوازی عربی آن لطمه و ازدمی‌آوردند آزرده گردیده است دولت خام طبع و ناسپاس بغداد تاجه حد کوس رسوائی خود را بر سر چهار راه جهان کوبیده و خشم همه طبقات ملت ایران را بسوی خود برانگیخته که کشاورزان - کارگران - اصناف - بازرگانان فرهنگیان همه و همه یک دلویک زبان زبان حالشان خطاب به حکومت عراق چنین باشد:

ای مگس عرصه سیمرخ نه جولانگه تست

عرض خود میبری و زحمت ما میداری
(احسنت - احسنت).

رئیس - آقای موسوی ما کوئی بفرمائید.

موسوی ماکوئی - جناب آقای رئیس همکاران

عزیز بنده چند روزی پیش نیست که از کنار ارس به تهران برگشته‌ام ، همکاران عزیز میدانند که سال گذشته در فروردین ماه ارس طغیان کرد و ده نشینان ساحل ارس گرفتار خسارات مافوق تصوری شدند با کمال نأسف هنوز خسارات سال گذشته جبران نشده بود که در روز سیزدهم اردیبهشت ماه ارس بار دیگر طغیان کرد طبق محاسبه‌ای

که مهندسان ایرانی و شوروی درسد ارس نموده اند گویا در هزار سال ممکن است یکبار ارس این چنین طغیان بکند، ارتفاع آب سه هفت متر و نیم رسیده بود و بر اثر طغیان ارس در حدود ۱۶ فرسنگ یعنی از دم قشلاق تا بلاشت و از قزل قشلاق تا اورتا کند و قنبر کنندی بکلی از هستی ساقط شده‌اند و محصول زراعیشان را از دست داده‌اند و هستیشان از بین رفته است ، در حدود ۳۰ خانه با خاک یکسان شده و اثاثیه و ما بحتاج زندگی آنان را ارس با خود برده است من وظیفه دارم اینجا از دستگاه شیرو خورشید سرخ صمیمانه تشکر کنم که با قاطعیت و سرعت بکمک آسیب دیدگان و سیلزدگان ارس شتافت و با اهدای چادر و توزیع خواربار بوسیله هلیکوپتر و ایجاد مرکز بهداشتی کمک‌های ارزنده‌ای به سیلزدگان ارس نمود ، در درجه دوم وظیفه دارم از سازمان سد ارس سپاسگزاری کنم که به کمک سیلزدگان ارس شتافت و تاحدودی که مقدور بود در ایشان

از کمک‌مصابقه نکردند و همچنین از قاطعیت استاندار محترم و فرماندار و بهداری و ژاندارمری صمیمانه تشکر نمایم ، استدعای من از دولت و دستگاههای مربوطه مخصوصاً وزارت کشاورزی و سازمان اصلاحات ارضی اینست که هر چه زودتر به کمک سیلزدگان ارس بشتابند بدلیل اینکه اولاً موقعیت این دو منطقه بسیار حساس است از طرف دیگر بنیچه‌ماه بیشتر از فصل ساختمانی باقی نمانده و از همه اینها مهمتر اگر در ظرف این ده روزه کمکی بآنها بشود ، میتوانند به کشت بهاره مبادرت بورزند و یک مقدار از خسارت خودشان را جبران کنند ، امیدوارم دستگاههای ماهر چه زودتر بتوانند خسارتهائی را که باین منطقه وارد شده جبران کنند مخصوصاً از سازمان آب و برق آذربایجان که قرار است دهات قزل قشلاق و قنبر کنندی و اورتا کند که در بهار سال ۱۳۴۹ از بر در باجه سدارس برود اگر بناست ده نمونه ساخته شود تا وقت نگذشته اقدام فرمایند و در غیر اینصورت خسارت ساختمانها و بهاء اراضی مزروعی را پرداخت کند . وزارت راه ، چون مقداری از پلها خراب شده است از جمله پل شاه آباد که ارتباط مناطق مختلف را قطع نموده و باید هر چه زودتر درست شود مطالب دومی که میخواستم عرض نمایم گان محترم برسانم دعوتی بود که کمیته بیکار بایسواد از نمایندگان عضو کمیسیون آموزش و پرورش مجلس نموده بود که در استان کیلان طرز کار مبارزه بایسواد را از نزدیک ببینند همکاران محترم میدانند که در بهمن ماه ۱۳۴۱ که ملت ایران منشورهای انقلابی شاهنشاه آریامهر را با جان و دل استقبال کرد تحولی همه جانبه در تمام شئون کشور آغاز شد . برای سه ثمر رسیدن انقلاب بزرگ شاه و مردم ، عامل انسانی مهمترین عاملی بود که بایستی تجهیز گردد ، ولی متأسفانه در آن هنگام قریب به ۱۳ میلیون نفر از هموطنان ما در بی‌سوادی بسر می‌بردند.

معمولاً شماره بیسوادان (افراد بی‌سوادی که خواندن و نوشتن نمیدانند) در کشورهای پیشرفته از ۴ تا ۵ درصد کسائیکه بیش از ده سال دارند تجاوز نمیکند. این نسبت

در کشورهای توسعه نیافته بمراتب بیشتر است و در اغلب این ممالک کوشش جدی برای مبارزه بایسواد که شرط لازم تحقق و اجرای برنامه‌های عمرانی و اقتصادی است بعمل نمی‌آید .

میزان بیسوادان در آذربایجان ۱۷٪ کل جمعیت در ایالتها و استانها ۲۰٪ در یونان ۴۱٪ در بریتانیا ۴۹٪ در برزیل و ونزوئلا ۵۷٪ در ترکیه ۷۰٪ در مصر و مالیزی حدود ۸۵٪ و بالاخره در هندوستان و افریقای سیاه ۹۰٪ است یائین بودن سطح تعلیمات عمومی دارای نتایج وخیمی در زمینه‌های مختلف است : یکی از این نتایج کمی تعداد متخصصین فنی و اداری و اجتماعی و افراد کارگران و کارشناس است که نقصان آنها در حالت سکون و رکود اقتصادی محسوس نیست ولی هنگامی که موضوع توسعه اقتصادی و مبارزه شدید با عقب افتادگی میان بیاید ، یکی از مشکلات عمده کار محسوب میشود لذا با اجرای یک برنامه وسیع آموزشی و تربیت نیروی انسانی ، گذشته از مبارزه با بیسوادی که شرط اصلی تحقق برنامه‌های عمرانی است افراد فنی و کارشناسان مورد نیاز را بمقدار کافی و با مشخصات لازم برای اقتصاد ملی تربیت کرد و بطور خلاصه برنامه‌های آموزشی باید چه از نظر کیفی و چه از لحاظ کمی و مقداری با مقتضیات توسعه اقتصادی هم‌آهنگ باشد برای تأمین منظور فوق فکر حکیمانه شاهنشاه آریامهر به بیکار با بی‌سوادی معطوف گشت و بفرمان مبارک شاهانه کمیته ملی بیکار جهانی بایسواد در دیماه ۱۳۴۳ تشکیل شد و هدف بزرگ ملی و انسانی خود را چنین اعلام فرمود :

« برای تعمیم آموزش و از بین بردن بی‌سوادی در ایران و استفاده از کلیه نیروها و منابع انسانی و مالی کشور در راه تعمیم این هدف و همچنین از نظر ایفای وظیفه مؤثر کشور ایران در امر مبارزه بین‌المللی بایسواد کمیته ملی بیکار جهانی بایسواد تشکیل میگردد . و سپس با اعلام انقلاب آموزشی بعنوان اصل ۱۲ انقلاب شام مردم تکلیف مؤسسات آموزشی کشور را تعیین فرمودند .

پیش از صدور فرمان هماهنگی ، برای آنکه کار بزرگ

بیکار بای سوادى در سراسر کشور با اصول صحیح و برنامه منظم پیشرفت کند، شهرستان قره بن بعنوان منطقه آزمایشی انتخاب شد و از اسفند ماه ۱۳۴۳ فعالیت بیکار بای سوادى آغاز گردید. منطقه قزوین بعنوان نمونه انتخاب شد، تا در حین اجرای برنامه ها مشکلات و نقائص مورد بررسی قرار گیرد و شیوه های صحیح و نمر بخش در راه بیکار برای کلیه نقاط کشور به دست آید. پس از یک دوره آزمایشی در قزوین با استفاده از نتایج آن طرح بیکار در آبان ماه ۱۳۴۴ در شیراز که منطقه وسیعتری است مورد آزمایش مجدد قرار گرفت و پس از سیری شدن دوران آزمایشی کلاسهای شیراز، در روز چهارم بهمن ماه ۱۳۴۴ نخستین کلاس بیکار بای سوادى در تهران بدست مبارک و الاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی نیابت ریاست عالی کمیته در تالار محمد رضا شاه افتتاح گردید.

از آغاز سال ۱۳۴۵ استقبال کم نظیری که از جانب مردم برای شرکت در کلاسهای بیکار با بای سوادى بعمل آمد دامنه بیکار روز بروز وسعت گرفت. با برنامه تازمائی که از نتایج آزمایشهای قزوین، شیراز و تهران حاصل و طرح شده بود فعالیت بسرعت در تمام کشور گسترش یافت کمیته ها بتدریج در سراسر کشور تشکیل گردید تا جائیکه در حال حاضر تعداد کمیته ها از ۱۷۰ تجاوز نموده است با استفاده از تجاربی که در مناطق آزمایشی بعمل آمد و با توجه بده جمعیت کل هر استان و جمعیت بای سوادان و مقتضیات محلی کمیته های بیکار جهانی با بای سوادى برای هر یک از مراکز استانها و فرمانداری های کل سهمیه ای از جمعیت بای سوادان تعیین کرد.

آمار فروردین ماه کلاسهای بیکار با بای سوادى در کشور بشرح زیر است.

عده کلاسها ۲۶۴۰۲

عده نو آموزان ۷۷۵۳۷۲

قبولشدگان دوره اول ۴۷۴۰۸۰

قبولشدگان دوره دوم ۱۸۵۲۰۶

با تمام این کوششها ما هنوز در ابتدای کار هستیم برای بیکار بای سوادى از دو راه باید مجدداً اقدام کنیم.

۱- آماده کردن معلم و وسایل آموزش کلیه کودکانی

که در هر سال بن ۶ سالگی میرسند و در گروه کودکان لازم التعلیم قرار میگیرند.

۲- با سواد کردن افرادی که بین سن ۱۰-۱۵ سال قرار گرفته اند و بیسوادند.

قسمت اول وظیفه وزارت آموزش و پرورش است که بواسطه نداشتن وسایل و امکانات تاکنون نتوانسته است کلیه اطفال لازم التعلیم را بکلاس درس بپذیرد و بدین سبب بیکار با بای سوادى همه ساله باید عده قابل ملاحظه ای از این کودکان را که بکلاس راه نیافته اند نیز با سواد کند.

در برنامه چهارم عمرانی کشور عده کودکانی که طبق جدول های سرشماری عمومی آمار بن تعلیم میرسند بالغ بر ۴۴۳۶۹۲۱ نفر است که از این عده معمولاً در حدود ۱۰٪ تلف میشوند و در نتیجه رقم قطعی کودکانی که باید بکلاس درس بروند ۳۹۹۳۲۲۸ نفر خواهد بود.

چون وزارت آموزش و پرورش طبق برنامه چهارم عمرانی کشور از این عده فقط ۲۳۹۲۷۰ نفر را میتواند در دبستانها بپذیرد، بنابر این در سایه برنامه عمرانی چهارم ۱۶۰۰۵۲۸ نفر از اطفال لازم التعلیم بکلاس درس راه نخواهند یافت و تعلیم این عده نیز بالاچار به وظیفه سنگین کمیته بیکار با بای سوادى تحمیل میگردد.

عده ای که کمیته بیکار با بای سواد کند (یعنی افراد بی سواد در گروه سنی ۱۰-۱۵ سال) در ابتدای اجرای برنامه چهارم ۸۶۶۲۸۲۶ نفر است که از این عده در طی دوران برنامه چهارم ۱۳۵۵۳۰۴ نفر در گروه سنی ۱۰-۱۵ سال خارج میشوند و در نتیجه در گروه سنی فوق ۷۳۰۷۵۲۲ نفر بی سواد باقی میمانند که باید بر این رقم ۱۶۰۰۵۲۸ نفر کودکان لازم التعلیمی را که وزارت آموزش و پرورش نمیتواند برای آنان وسایل تحصیل فراهم کند اضافه کرد و در نتیجه رقمی معادل ۸۹۰۹۰۵۰ میلیون نفر بی سواد بدست میآید. امان نظر در این تعداد چشمگیر و خیره کننده وظیفه سنگین بیکار با بای سوادى را بر نمایندگان محترم معلوم میسازد و جادارد قاطبه ملت ایران در این جهاد ملی شریک و مجتهد باشند و دین دینی و مذهبی و ملی و وطنی خویش را چنانکه شایسته است ادا نمایند. اینجانب

که بر اثر دعوت جناب آقای دکتر خانلاری از طرز کار بیکار بای سوادى در استان گیلان بازدید بعمل آوردم و نتایج ارزنده چشم گیر و درخشان آنرا از نزدیک دیدم و وظیفه خود میدانم بمجریان برنامه بیکار با بای سوادى در سطح کشور و بالاخص در استان گیلان صمیمانه تبریک گفته و از پذیرائی آنان تشکر نمایم.

مطلب حائز اهمیتى را که میخواهم در این مورد تذکر بدهم این است که در کلاسهای مبارزه با بای سوادى در دو دوره ۶ ماهه بجهت آنیکه در سنین ۱۰ تا ۱۴ سالگی هستند و کسانیکه از ۲۰ و ۲۵ سال بیشتر سن داشتند خواندن و نوشتن و کلاس کردن را یاد میگیرند یعنی اگر يك كسى دو دوره شش ماهه را طی بکند میتواند در کلاس پنجم ابتدائی مدارس روزانه ثبت نام بکند و این مسئله بسیار جالب و ارزنده است اگر در سراسر ایران این نتیجه بدست بیاید چه دلیل دارد ما وقت بچه های خودمان را در دوره ابتدائی برای خواندن و نوشتن ۴ سال تلف بکنیم، از طرف دیگر مسئله ارزان تمام شدن هزینه تعلیم يك نو سواد در کلاسهای مبارزه با بای سوادى است، با سواد کردن يك نفر در دو دوره شش ماهه حداکثر ۲۰۰ تومان تمام میشود ولی طبق آماری که ما داریم برای هر سال برای هر بچه در تهران ۳۰۰۰ ریال و در مناطق روستائی در حدود ۶۰۰۰ ریال در سال خرج میشود یعنی ۲۴۰۰ تومان برای يك طفل در روستا خرج میکنیم تا خواندن و نوشتن و حساب کردن را یاد بدهیم در صورتیکه بیکار با بای سوادى ۲۰۰۰ ریال خرج میکند و این نتیجه را بدست میآورد، این مسئله بسیار جالب و آموزنده است من استدعا میکنم وزارت آموزش و پرورش این موضوع را مورد توجه قرار بدهد و اگر در تمام مملکت این نتیجه صادق است تغییرى در برنامه ابتدائی بدهند و مدت تحصیل را کوتاهتر نمایند مطلب سومیکه دارم راجع به ارون درود است، زیاد وقت آقايان را تلف نمیکند، عده ای زیادى از فرهنگیان و کشاورزان و اصناف و عشایر شهرستان ما کو بعنوان پشتیبانی نسبت به القای قرارداد ۱۳۱۶ و ابراز تنفر و انزجار نسبت بیه عملیات غیر انسانی و ضد بشرى حکومت بغداد تلگرافات متعددى مخابره کرده اند.

که عیناً تقدیم مقام معظم ریاست می کنم، ضمناً دیشب در روزنامه اطلاعات مطلبی دیدم که شیر خورشید سرخ از ملت ایران استمداد کرده بود برای کمک به هموطنان عزیز ما که دزائر اعمال ضد انسانی حکومت بغداد خانه و کاشانه خودشان را ترک کرده اند و به وطن اصلی خودشان بر میگردند، این وظیفه قاطبه ملت ایران است که تا حدود امکان از این فرزندان ایرانی و از این هموطنان عزیز با تمام امکاناتیکه دار ندید برای کنند امروز خوشبختانه صبح به مجلس آمدم شنیدم که نمایندگان محترم مجلس تصمیم گرفته اند برای کمک به هموطنان عزیزى که از کشور عراق اخراج شده اند و آواره شده اند بیکر و زمقصرى خودشان را به جمعیت شیر خورشید سرخ تقدیم کنند من به سهم خودم از همکاران عزیز که این تصمیم را گرفته اند تشکر میکنم و امیدوارم قاطبه ملت ایران هم قدمهای ارزنده ای در این راه بردارند، عرض دیگری ندارم. (احسن).

رئیس - آقای دکتر خزائلی بفرمائید.

دکتر خزائلی - همکاران بسیار ارجمند، بسیار خوشوقت هستم که میتوانم عرایض خود را بایک بشارت قرآنی که همه بان معتمد هستیم آغاز کنم، هنگامیکه مسئله عراق مطرح بود و اراکیها بمناسبت قربت لفظی نام شهرستان در روزنامه ها بیشتر احساسات ابراز کرده بودند و نهایت آمادگی را برای پشتیبانی از دولت بیدار کشور و جان نثاریشان را در پیشگاه شاهنشاه محبوب عرضه داشته بودند من متوسل بد قرآن شدم که ببینم عاقبت این کار چه خواهد شد، این آیه آمد: ان الله يدافع ان الذين آمنوا ان الله لا يحب و كل خوان كفور ان الذين يقانلون بانهم ظلموا وان الله على نصر هم القدير. خداوند مدافع کسانی است که با ایمان کار میکنند، این ملت ایران است که ایمان و اعتقاد به سیاست مستقل ملی خود دارد، ان الله لا يحب كل خوان كفور خداوند خیانکار ناپسند را دوست ندارد، دولت عراق به ملت خود خائن است وقتی که باید برای رفاه ملت خودش فعالیت بکند صرفاً برای اینکه ذهن مردم را مشوب بسازد

اینطور غائله‌های بی‌اساس را عنوان می‌کند و بی‌خرदानه اعمالی انجام میدهد که خود ملت دست بدامان ایرانیان میشوند که شما مازاترک نکشید و نروید برای اینکه اگر شما نباشید اقتصاد ما مضحل خواهد شد زیرا اگر قدرتهای عامله که بیشتر ایرانیان و آسوریها و کردها هستند آن سرزمین را ترک کنند دولت شوم بغداد باید مانند بومی در فضای خالی صدای خود را طنین انداز کند * اذن اللذین یقاتلون بانهم ظلمو و ان الله علی نصر هم لقدیر خدایند اعلام فرموده است که مظلومان را یاری خواهد کرد ، قانون ۱۳۱۶ يك قانون مظلومانه‌ای بوده است که بر کشور ایران تحمیل شد و مسلماً این استعمار پرورده‌ها می‌بایست تکلیف و تلاش بکنند برای ترسیده خاطر از باب‌های خود لکن با کمال تأسف کار آنها بجائی نخواهد رسید ، زیرا اولاً دیگر سازمانهای بین‌المللی تحت نفوذ مستعمرین نخواهند بود دیگر افکار استین‌ها رولرها تا باید نخواهد شد آنها بخوبی باید بدانند که کشور ایران مجهز است برای اینکه حق حاکمیت خود را در تمام قسمت‌ها و مناطق متعلق به ایران در منطقه خلیج فارس وارد و اعمال کند زیرا علاوه بر نفوس مجهز ۲۷ میلیون نفر جمعیت مرد و زن با ایمان کامل و اعتقاد راسخ در پشت سر شاهنشاه توانا و مدبر خود ایستاده‌اند و گوش بفرمانند (صبح است) ملت ایران راهی را به رهبری شاهنشاه خود طی می‌کند که جنبه انسانی دارد و برنامه‌های انسانی برای همه جهان مطرح کرده و آنست که دولت بغداد با يك عامل انسانی بجنگد با کشوری که پرچم پیکار بایسواد را بدست گرفته با کشوری که لژیون خدمتگزاران بنوع بشر را تاسیس و دایر کرده و به جهان پیشنهاد داده است مسلماً این چنین تلاشی بجائی نخواهد رسید آنهم دولت بی‌ثباتی که هر چند روز تغییر کند و در هر تغییر در مدت سه ماه ۳۸ نفر را به قتل برساند آن بیچاره‌ها تصور می‌کنند که سر و جان مردم مثل تره است که هر چه بکنند و هر چه بدروند از نوظهور خواهد کرد بی‌خسر از آنند که این عقول و افکار کاملاً احتیاج به قیم دارد و حضرت علی بن ابیطالب (ع) در باره این چنین دولت استعمار پرورده‌ای که در زمان بنی‌امیه هم روی کار بوده و دامنه آن

و ختم‌های محترم، خوشبختانه کشور ما در يك محیط آرام و سلامت روزگاری را میگذراند و ملت ما در شرایطی امروز زندگی میکند که خوشبختانه گزارش‌هایی که داده میشود از جمله گزارش امروز جناب آقای نخست وزیر خود نماینده بزرگ این مطلب بود که ما باید از خداوند متعال شکر گزار باشیم و بدر گناه خداوند متعال سپاسگاری کنیم که در تحت چنین شرایط مساعدی در این دنیای متلاطم زندگی میکنیم و برنامه‌های سازندگی و توسل‌های در ایران با سرعت پیش میرود مسأله همین روزهای اخیر شاهد بودیم که شاهنشاه ما با آن دقت نظری که همواره دارند به نقاط مختلف کشور مسافرت فرمودند در يك جا در سمینار نتیجه گیری برای انقلاب آموزشی شرکت فرمودند که آنقدر طرف علاقه شخص ایشان است و شخصاً قدم بقدم آنرا نظارت میفرمایند در جای دیگر برنامه‌های سازندگی و ایجاد صنایع و کارخانجات را در اصفهان سرکشی فرمودند و وزیر و هم که به مشهد مقدس مشرف شدند نماز را دیو شنیدیم که چه جور مردم این‌نگین عزیز را حلقه وار دور کردند و احساسات ایران پرستی و شاهدوستی خودشان را تقدیم پیشگاه شاهنشاه کردند ملت ایران قدر این رفاه و آسایش و امنیت را میداند و به همین دلیل هم بحکم شکر نعمت نعمت افزون کند شکر گزار است ما وظیفه خود میدانیم که هر روز و بیوسته این را در نظر داشته باشیم و ذکر کنیم ما تأسف میخوریم که بسیاری از مردم دیگر و حتی از همسایگان ما نتوانسته‌اند و دولت‌هایی نداشته‌اند و رهبرانی نداشته‌اند که برای آنها این رفاه و آسایش و امنیت و رفاه بیاورد خوشبختانه بعضی از همسایگان ما مثل افغانستان و ترکیه و پاکستان را می‌بینیم که آنها در مراحل دیگر با ما همکاری میکنند اما جای تأسف است که بعضی از کشورها که ملتهای آنها برادران و خواهران دینی ما هستند در جهت مخالف حرکت میکنند و حتی کار تجارت را بجائی میرسانند که نسبت به هم وطنان و هم‌نژادان ما توهین میکنند زجر و عذاب میدهند و آنها را از خانه و کاشانه خود میرانند در حالی که این ایرانیان همانطور که همکار محترم قبلاً فرمودند عوامل مهمی از لحاظ اقتصادی خود آنها هستند

و با هم زدن بساط زندگی اینها و کسب و کار اینها يك عوامل عمده در اقتصاد خودشان را خراب میکنند بعضی وقت‌ها هست که برای بعضی دستگاهها انسان هیچ‌کاری نمیتواند بکند مگر اینکه دعا بکنند که خدا يك عقلی بآنها بدهد بهر حال چون همشهریان بنده در کرمانشاه ناظر این جریان هستند و ما میبینیم چه اعمال غیر انسانی نسبت به ایرانیان در آن جا انجام میشود و این مردمی که از سرحد میگذرند و وارد مرز ایران میشوند با چه مشکلاتی زور و هستند، پدر می‌بازد از فرزند و زنتش خبر ندارد، زن می‌آید نمیداند شوهرش یا برادرش و فرزندش کجا مانده و غالباً اینها صدمات بدنی دیده و مریض هستند بعضیها با وجود مراقبت سریعی که از آنها میشود متأسفانه از بین میروند و جان اینها در خطر است خوشبختانه ملت ایران با آغوش باز آمادگی پذیرائی از این هموطنان را دارد اما اگر يك تشکیلات منجری وجود نداشت برای اینکه هر چه سریعتر این عده‌ای را که از راه می‌رسند جذب بکند و بوضعشان رسیدگی بکند این تلاش ملت ایران بجائی نمیرسد خوشبختانه ما میبینیم با سرعت هر چه تماشاگر آن کسانی که اقوام و دوستانی دارند یا آمادگی دارند که بشهرهای دیگر منتقل بشوند منتقل میشوند الآن در مشهد در اصفهان در شهرهای دیگر که لازم به اسم آوردن همه آنها نیست عده‌ای از این رانده شدگان از عراق از این خواهران و برادران مادر این شهرها پذیرائی میشوند و نزد کسان خودشان رفته یا خواهند رفت آنچه که بصورت يك وظیفه بسیار سنگین الآن برای ما مورین در استان کرمانشاه است رسیدگی فوری به وضع کسانی است که وارد مرز میشوند بنده عادت ندارم از پشت تریبون از اشخاصی تعریف کنم وانی عقیده دارم که قدر دانی هم از ما مورین و وظیفه شناس لازم است خوشبختانه هم تشکیلات شیر و خورشید سرخ هم ما مورین دولتی و در رانج آنها استاندار کرمانشاه الآن با يك تلاش شبانه‌روزی مشغول خدمت هستند با همکاری تمام مردم در قصر شیرین و کرمانشاه با آغوش باز تحت سرپرستی و راهنمایی ما مورین مر بوطه دارند برای نگهداری و پذیرائی از این هموطنان

تا این زمان کشیده شده چنین میفرماید اتم کالمر اقاله الحامله حملت املت ومات قیمها و طال تعیمها و ورثها ابعدها یعنی شما دوست‌های استعمار پرورده مانند آن زن آستن شنید که بیجه خود را هم از دست داده‌اند و قیم شما هم مرده و مدت بیوه‌گی طولانی شده و بعدترین و دورترین نقران و ازت شما شده‌اند و شما را به ارث برده‌اند ملت عراق وضعش با آنجا رسیده که دورترین آنها آنکس که کمتر دلسوزی دارد آن دسته‌ای که ابداً بفکر ملت نیستند روی کار هستند ما امیدواریم و از خدا می‌خواهیم که بملت عراق کمک کند تا بتواند رهبری میان‌شان پیدا بشود که بتواند از رهبری شاهنشاه ما و از الگوی انقلاب ما استفاده کند آن‌جائی که بوسیله شش امام ۶ قسمت قلمبان با آن مکان پیوستگی دارد ماتش کاملاً مرفه باشد و جائی باشد که ما وقتی به دیدار اعقاب مقدسه میرویم خودمان را مثل همیشه بین افراد هم نژاد و هم وطن خودمان حس بکنیم از آنها که گرچه احساسات خود را در روزنامه‌ها منعکس کرده بودند مجدداً از من خواستند مراتب پشتیبانی آنها را بر سر ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم و ضمناً هم چند تقاضای کوچک داشتند اول اینکه شرکت سهامی زرانی در اراک با اینکه موقعیت مقتضی دارد هنوز تشکیل نشده در صورتیکه وضع فتوالم لازم در آنجا خیلی شدید بوده و این نیاز کاملاً احساس میشود دوم اینکه آموزشگاه بهیاری خواسته‌اند سوم توسعه بیمارستان خود را خواسته‌اند که هنوز بجائی نرسیده است و بعد دانشرا مورد تقاضای آنهاست برای اینکه اراک شهری است علاوه بر جمعیت چهارصد هزار نفری که دارد نقطه مرکزی است برای چندین شهرستان دیگر ضمناً راههای روستاهای آن باید مورد توجه قرار گیرد و ساروق و بزجلو دچار سیلزدگی شده است لکن آن توجه کافی که لازم است با آنها نشده و من از وزارت کشور تقاضا میکنم که راجع به این قسمت دستوری صادر فرمایند در خاتمه از حوصله‌ای که حضار محترم و همکاران عزیز صرف کردند و بهر ایش بنده گوش فرادادند تشکر میکنم (احسنت)

رئیس - خانم دکتر دولت‌شاهی بفرمائید

بانو دکتر دولت‌شاهی - جناب آقای رئیس آقا بان

عزیز ما فعالیت میکنند و آنچه که برایشان ممکن است در طبق اخلاص گذاشته اند و این افراد پذیرائی میکنند (صحیح است) حتی يك نمونه بسیار ارزنده ای برای بنده این بود که خارجیانیکه آمده اند رفته اند و از نزدیک به آنجا مسافرت کرده اند و شاهد بودند صحبت از این میکردند که تشکیلات بسیار خوب است و بسیار خوب بود این اشخاص رسیدگی میشود آنهائیکه احتمال داشتن مرضی برایشان هست فوراً بقرنطینه فرستاده میشود آنهائیکه آمادگی دارند بنقاط مختلف کشور فرستاده میشوند رسیدگی میشود که صاحب چه حرفه ای هستند چه شغل و چه هنری دارند که فوراً در همان رشته برایشان کار تهیه میشود آنهائیکه منتظر اقوام و رسیدن بقیه خانواده شان هستند خیلی خوب از آنها دلجوئی میشود تا اینکه بعد بخانواده شان ملحق شوند و وقتیکه این مطالب را ما از زبان خارجیها میشنویم این دیگر جنبه این را ندارد که ما احتمالاً باهمدگر تعارف میکنیم و واقعاً بنده میخواهم بدولت و جمعیت شیر و خورشید سرخ تبریک بگویم که به این خوبی و به این سرعت این عمل در آنجا انجام میشود خوب جز اینهم انتظار نبود وقتی جمعیت شیر و خورشید سرخ ما آمادگی دارد که برای اعرابیکه الان در گرفتارهاییکه در مقابل اسرائیل دارند اردو گاههای مجهزی میسازد که يك قسمت بزرگی از آنها هم عرافها بودند که البآن این جور بما جواب میدهند پس شرح اولی جمعیت شیر و خورشید سرخ آمادگی دارد در مملکت خودمان هم در این نوع مواقع که لازم میشود خدمات خودش را عرضه کند چیزی که موافقاً برای انسان باعث میشود که در این موضوع تفکر نکند اینست که چنانچه دارد که این بعضیها در عراق نسبت به مردم بی آزار و بی دفاع و بی اسلحه بنظر عذاب و آزار روا میدارند و انسان هر چه فکر میکند میبیند که هیچ دلیلی نمیتواند داشته باشد مگر ضعف چون اگر آدم قوی باشد با قوی روبرو میشود ولی وقتی ضعیف شد نسبت به آدم بی دفاع زور گویی میکنند این هیچ علامتی نیست جز اینکه آنها ضعیف هستند و اینها میخواهند در عین ضعف يك سر و صدائی همراه انداخته باشند بهر حال در این روزها در این قسمت گفتنیها زیاد

گفته شده و گفته خواهد شد از این مطلب میگذرم و از این فرصت خواستم استفاده کنم و اشاره کنم یکی دیگر از برنامه های فرهنگی و سازندگی در ایران که در همین هفته گذشته اجرا شد و بنده موفق شدم در دو جلسه از آن جلسات شرکت کنم و این برنامه هفته ایران باستان بود این یکی از کارهای بسیار مفیدی است که ما الان چند سال است شاهدش هستیم و این از فعالیت های انجمن ایران باستان است این هفته با کمک بنیاد فرهنگ ایران تشکیل شده بود. امسال این هفته اختصاص داده شده بود به فردوسی و شاهنامه، دانشمندان طراز اول و افرادی که سالها وقت خودشان را با شاهنامه و با فردوسی گذرانده بودند در روزهای متعدد صحبت کردند و این برای مردم کشور ما و شما را که شیفته شاهنامه و فردوسی هستند يك فرصت بسیار موفقی بود که در این جلسات شرکت کنند که از نوبت بافاخر خودشان آشنای شوند و از نوبت مقام بزرگ فردوسی را تجلیل بکنند بنده فرصت این را داشتم و افتخار این را داشتم که سخنرانی استاد محبتی مینوی را شنیدم چقدر غرور آمیز است که بعد از هزار سال از این اقدام بزرگ فردوسی برای اعتلای مقام ایران، وزنده کردن تاریخ ایران تجلیل گردد بارنجی که بخود رو داشت و با فقر و تنگدستی سرگرد جای خوشوقتی است که بمناسبت تحقیقاتیکه دائماً میشود بر موز جدیدی از شاهنامه فردوسی آشنا میشویم. از جمله مطلبی که برای بنده تا اندازه ای تازگی داشت این بود که چقدر همسر فردوسی در کار ترجمه تواریخ قدیمی با فردوسی همکاری میکرد و این بانوی دانشمند و علاقمند با چه سبب و حوصله ای ۳۰ سالی را که فردوسی صرف تدوین تاریخ آباء و اجداد ما میکرد او با کمال صرفه جویی و گذشت از بسیاری از تنمعات زندگی که در قبل داشتند صرف نظر میکرد چون فردوسی خرده مالک بود کشاورز بود و عایدی کافی در کشاورزی داشت ولی بواسطه وقتی که روی کار شاهنامه گذاشت مجبور شد از عایدات بهتری صرف نظر کند و هیچ دلسوز و فداکار و مهربان او در کمال صرفه جویی این محرومیت های اقتصادی را قبول کرد و با شوهرش همکاری

کمک کرد که این کار مهم یعنی تدوین شاهنامه به انجام برسد از جمله چون زن دانشمندی بود و در خواندن و ترجمه کتابهای قدیمی و متون مختلف تاریخ که فردوسی از آنها استفاده میکرد با فردوسی همکاری میکرد و این کار کمک بزرگی بود برای فردوسی بهر حال برگزاری هفته ایران باستان باز برای زنده کردن افتخارات قدیم ما یکی از کارهای بسیار پسندیده ای بود که در یک هفته نام در ساختمان جدید موزه ایران باستان برقرار شد و جقدر جای سربلندی است که ما همیشه دائماً امور فرهنگی و هنری بطور پشت سر هم در شهرها در جریان است و یکی از مراکز بسیار مفید برای امور فرهنگی و هنری همین موزه جدید ایران باستان است هفته ای نمیکرد که يك نمایشگاه مهم هنری در آنجا برقرار نشود ما در همین ماههای اخیر شاهد و ناظر چندین نمایشگاه مهم از هنرمندان ملل مختلف در آنجا بودیم با نمایشگاههاییکه هنر ایرانی را عرضه میکنند یا کنفرانس ها و جلسات بسیار مفید علمی و تاریخی در آنجا انجام میشود که از جمله آنها همین هفته ایران باستان بود من با کمال سربلندی میدانم بکدام يك از این دستگاهها اول و بکدام يك آنها در آخر تبریک بگویم برای این زنده و نمو و شکوفان بودن تمام آثار هنری و علمی که امروز خوبشخانه در اجتماع ما نمایان است به این جهت هم بنیاد فرهنگ ایران میخواهم تبریک بگویم هم به انجمن ایران باستان هم بوزارت فرهنگ و هنر که يك چنین مجلسی را بوجود آوردند که يك مرکز علمی و ادبی و هنری است و در خانمه عرضه ای است به امضای عده زیادی از محبوسین مواد مخدر که تقدیم میکنم

۳- تصویب صورت جلسه

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (نظاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ

رئیس - وارد دستور میشود تیمسار سپهبد کاتوزیان فرمایشی دارید بفرمائید.

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست لایحه ای را که تهیه شده است قرائت میکنم.

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

اعتبار اینکه ضمن بودجه های سالیانه کل کشور بتصویب مجلسین میرسد برای تأمین هزینه های عادی است و چنانچه موقعیت کشور ایجاب نماید بمنظور حفظ و صیانت حاکمیت در مرزهای کشور عملیات نظامی فوق العاده انجام شود مستلزم تأمین اعتبارات اضافی علاوه بر اعتبارات بودجه صوبه میباشد.

چون پیش بینی آن در مواقع فوری و ضروری و انجام تشریفات لازم برای تحصیل مجوز قانونی آن در هر مورد امکان پذیر نمیشود.

لذا طرح ماده واحده ای تهیه و تقدیم میشود و استدعای تصویب آنرا دارد.

لایحه قانون اجازه پرداخت هزینه های اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود بمنظور انجام عملیات نظامی فوق العاده که برای صیانت و حفظ حاکمیت در مرزهای کشور لازم باشد هزینه های مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی را با تصویب هیئت وزیران تمهید و از محل درآمد های عمومی پرداخت نماید.

اعتبار هزینه های مازاد بر بودجه مصوب سالانه که بموجب این قانون صورت میگردد ضمن متمم بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

تبصره - انجام هزینه های فوق مشمول قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی نخواهد بود.

۵- طرح و تصویب فوریت لایحه اجازه پرداخت هزینه های اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - برای این لایحه از طرف فراکسیون حزب ایران نوین تقاضای فوریت شده است پیشنهاد قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

است مجتزم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید که لایحه (اجازه پرداخت هزینه‌های اب فی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی) فوریت مطرح گردد.

فر کسیون پارلمانی حزب ایران یون - مهندس ارفع رئیس - فوریت لایحه مطرح است لایحه قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

لایحه قانون اجازه پرداخت هزینه‌های اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود بمنظور انجام عملیات نظامی فوق العاده که برای صیانت و حفظ حاکمیت در مرزهای کشور لازم باشد هزینه‌های مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی را با تصویب هیئت وزیران تعهد و از محل درآمد عمومی پرداخت نماید. اعتبار هزینه‌های مزبور بر بودجه تصویب سالانه که بموجب این قانون صورت میگردد ضمن متمم بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

تبصره - انجام هزینه‌های فوق مشمول قوانین محاسبات عمومی و آیین نامه معاملات دولتی نخواهد بود.

نخست وزیر - وزیر دارائی - وزیر جنگ
رئیس - در فوریت لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به فوریت لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه طبع و توزیع میشود و در جلسه آینده مطرح خواهد شد.

۶- تقدیم يك فقره لایحه با قید يك فوریت بوسیله آقای کارزونی معاون وزارت علوم و آموزش عالی

رئیس - آقای کارزونی بفرمائید
کارزونی (معاون وزارت علوم و آموزش عالی) -

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

از آنجا که در گذشته داوطلبان ورود به دانشگاهها

همه ساله عملاً در چندین امتحان ورودی شرکت میکردند و ناچار میبایست برای هر يك از این امتحانات با نقد ریال بپردازند و این وضع علاوه بر مشکلاتی که برای آنان بوجود میآورد از نظر مادی تحمیل اضافی برای دانشجویان بود لذا شورای مرکزی دانشگاهها به استناد ماده ۱۳ قانون تأسیس شورا در جلسه هفتم در ماه ۱۳۴۷ طرحی را بتصویب رساند که طبق آن امتحانات ورودی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و سایر مؤسساتی که مایل به استفاده از طرح مزبور هستند برای کلیه این مؤسسات در يك زمان و زیر نظر مرکز آزمون شناسی وابسته به شورای مرکزی دانشگاهها انجام گیرد. چون اجرای این طرح ایجاب میکند که اصلاحی در قانون مرکزی دانشگاهها روی دهد ماده بیست را بعنوان ماده مکرر ۱۳ قانون شورای مرکزی دانشگاهها بقید يك فوریت برای تصویب تقدیم میدارد.

۷- طرح و تصویب يك فوریت لایحه اضافه شدن ماده ۱۳ مکرر به قانون تأسیس شورای دانشگاهها مصوب ۱۳۳۳۹۹

رئیس - چون برای لایحه تقاضای فوریت شده است لایحه قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده واحده:

ماده زیر بعنوان ماده ۱۳ مکرر قانون راجع بتأسیس شورای دانشگاهها مصوب ۹ آذر ماه ۱۳۴۴ اضافه میشود:

ماده ۱۳ مکرر - شورای مرکزی دانشگاهها مجاز است وجوهی را که بعنوان حق شرکت در امتحانات ورودی دانشگاهها و مؤسسات عالی تعیین و وصول میشود برای پرداخت حق الزحمه ممتحنین و کارکنان امتحانات و سایر هزینه‌های مربوطه در اختیار مرکز آزمون شناسی وابسته به شورای مزبور بگذارد. مصرف وجوه مزبور تابع مقررات محاسبات عمومی و تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ نبوده و بر طبق آئیننامه‌ای که بتصویب وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت دارائی خواهد رسید انجام میشود.

نخست وزیر
از طرف وزیر دارائی
وزیر علوم و آموزش عالی

رئیس فوریت لایحه مطرح است نظری نیست؟
آقای رامید بفرمائید

رامید - در این تردیدی نیست و همه ما متوجه هستیم که ما هر قدر دام امتحانات است لذا هر لایحه‌ای که راجع به امر امتحانات باشد و درسی ام اردیبهشت ماه بدهند توأم با فوریت خواهد بود ولی من از نماینده محترم دولت این سؤال می‌کنم که توضیح بفرمایند چطور شد این فکر صحیح یا غیر صحیح در آخرین روز اردیبهشت بنظرتان رسید زیرا اصلاح يك ماده جا کی از این است که تهیه کنندگان و تنظیم کنندگان قبول دارند چون در لایحه اصلی مطالعه کامل برای تمام ادوار نشده طبعاً احتیاج به اصلاح پیدا کرده پس شمائی که با پیشنهاد اصلاح اذعان می‌کنید و در اثر فقدان مشورت کافی فقدان مطالعه کافی احتیاج به توضیح وقت برای دوباره کاری دارید چگونه مجدداً يك آخر ماه دوم امری را برای ماه سوم از مجلس شورای ملی تقاضای فوریت می‌کنید متأسفانه نماینده وزارت دارائی اینجاست شریف ندراند برای حداقل صدمین بار است که نمایندگان مجلس از دولت این تقاضا را دارند اگر قانون دیوان محاسبات و نشریات آن نواقصی دارد که باید اصلاح شود این اصلاحات و این استثنائات را فکری کنید همان طور که باید که همانند (با تقدیم احترامات) در آخر نامه‌ها میتوان

خانمه‌ها را بشمار در تمام لوايح اعم از مسائل اساسی و سیاسی و ارتشی ما که آئین و فوریت دارند و چه آنهایی که ندارند با این عبارت ختم میشود که مصرف این وجوه از قانون دیوان محاسبات و سایر نشریات مستثنی است که بنده عرض میکنم بجاست و آنوقت کمترین و کوچکترین وعادی تر بین مسائل جاری روزهم با این عبارت ختم میشود که آن مقیرات شامل نحوه این خرج‌ها نمی‌شود از این جهت من استدعا میکنم با توجه باینکه اکثریت تمام کمیسیونها از اعضای محترم فر کسیون اکثریت تشکیل شده و خود آقایان که با تفاسی داریم با دولت با اهمیت مسائل بیش از همه واقفند و اگر لازم باشد در يك جلسه میتواند بنشینند و تصویب کنند و اطلاع بدهند دیگر احتیاج به فوریت هر مطلبی نیست خاصه اینکه ما وقتی که در هر مورد فوریت را بی موقع اعمال میکنیم آنجائی هم که جای فوریت واقعی است انتخاب تصمیم مجلس شورای ملی اصلاً منعکس نیست بنده فکر میکنم

اگر توضیح داده بشود که علت این تأخیر چه بوده است ما بهتر میتوانیم تصمیم بگیریم.

رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.
مهندس ارفع - بیانات همکار ارجمند بنده از دو قسمت تشکیل میشود یکی چرا تقاضای فوریت شده دوم چرا رعایت قانون محاسبات عمومی در اینجا نخواهد شد و تذکر فرمودند که دولت و مجلس توجه عاجلتری و مهمتری در امر اصلاح و تدوین قانون محاسبات عمومی بکنند در مورد اول همانطور که خود جنابعالی توجه فرمودید چون سال تحصیل رویبایان است و صحیح نیست که يك عده از جوانهای کشور که امیدهای آینده این کشور هستند و بقین دارم که خود جنابعالی هم بیش از بنده علاقمند بیهودوضع این جوانها هستید اینها را در يك وضع ناصحیحی قرار بدهیم اما چرا تا کنون این مسأله مطرح نشده که فرصت کافی برای رسیدگی به این چنین لایحه‌ای باشد باید برضتان برسانم که مدت ۸ ماه است وزارت علوم با نظر کارشناسان و نظر متخصصین امر جهات مختلف این نظریه را و این مسأله را مورد بررسی قرار داده موضوع این نیست که بگوئیم لایحه صرفاً روی پرداخت شهریه يك دانشجو دور میزند با نحوه امتحانش بلکه از نظر من اگر مجال بحث بیشتری در کمیسیونها هست در خدمت جنابعالی توضیح داده میشود و توجه خواهید فرمود که مسئله‌ای نبوده که خیلی ساده ما بتوانیم از روی آن بگذریم و بلافاصله امروز که وزارت علوم تأسیس شد فردا يك چنین لایحه‌ای بیاورد هشت ماه روی این لایحه مطالعه و بحث و تحقیق شده و امروز تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی شده و تقاضای فوریت شده است و اما در مورد قانون محاسبات عمومی بنده باید عرض کنم که همانطور که مورد علاقه جنابعالی است مورد علاقه همه همکاران هم هست و آرزو مندیم در لوايحی که در آئین تقدیم میشود این جمله را که این دستگاه - یا این سازمان از قانون محاسبات عمومی و آئیننامه معاملات دولتی معاف است بنشینم بلکه علاقه ما این است که قانون بوجود بیاید که بتواند جوابگوی احتیاجات تمام سازمانهای دولتی و وزارتخانه‌ها و مؤسسات باشد اما همانطور

خانه‌ها را بشمار در تمام لوايح اعم از مسائل اساسی و سیاسی و ارتشی ما که آئین و فوریت دارند و چه آنهایی که ندارند با این عبارت ختم میشود که مصرف این وجوه از قانون دیوان محاسبات و سایر نشریات مستثنی است که بنده عرض میکنم بجاست و آنوقت کمترین و کوچکترین وعادی تر بین مسائل جاری روزهم با این عبارت ختم میشود که آن مقیرات شامل نحوه این خرج‌ها نمی‌شود از این جهت من استدعا میکنم با توجه باینکه اکثریت تمام کمیسیونها از اعضای محترم فر کسیون اکثریت تشکیل شده و خود آقایان که با تفاسی داریم با دولت با اهمیت مسائل بیش از همه واقفند و اگر لازم باشد در يك جلسه میتواند بنشینند و تصویب کنند و اطلاع بدهند دیگر احتیاج به فوریت هر مطلبی نیست خاصه اینکه ما وقتی که در هر مورد فوریت را بی موقع اعمال میکنیم آنجائی هم که جای فوریت واقعی است انتخاب تصمیم مجلس شورای ملی اصلاً منعکس نیست بنده فکر میکنم

که استحصار دارید پس از چندین سال که دولتها تمهید میکردند و قول میدادند که چنین لایحه جامعی تهیه و تقدیم کنند در این دولت این لایحه تهیه و تقدیم شد در یکی از کمیسیونها شورای اول این لایحه اتمام پذیرفت ولی چون حزب ماعلاقمند بود باینکه اگر قانون محاسبات عمومی برای مملکت تهیه میشود واقعاً قانون جامع و مانعی باشد و با توجه به جمیع جهات بتواند با احتیاجات مملکت و بخصوص ما که در دوران انقلاب و سازندگی هستیم با نیازمندیهای مملکت وفق بدهد از این جهت نظریات اشخاص با تجربه و مطلع چه در داخل حزب و چه در خارج حزب چه در داخل مجلس و چه در دستگاههای دولتی نظریاتی که حاصل شد این نظریات تدوین شده شاید بیشتر از ۵۰-۶۰ پیشنهاد مختلف و نظریه مختلف در این قانون داده شده این نظریات جمع شده و پللی کپی شده و بین همکاران ارجمند ما که در مجلس در امور مالی صاحب نظر هستند تقسیم شده و استدعا شده که مطالعه کامل بفرمایند تا با توجه و دقت کامل بتوانیم این لایحه را از مجلس شورای ملی بگذرانیم و بدون هیچگونه نصب حزبی یا صنفی از نظریات ارزنده آقایان و خانها استفاده بکنیم و بنده امیدوارم در آئین خیلی نزدیک لایحه ای که با این خصوصیت و دقت دارد تنظیم میشود تقدیم مجلس شورای ملی بشود بنده در خانه عراض این نکته را باید اضافه کنم که شخصاً از افرادی هستم که با فوریت لایحه خیلی باسختی موافقت میکنم زیرا معتقدم فوریت لایحه موجب میشود که فرصت کافی برای رسیدگی به پیشنهادات در اختیار نباشد ولی معذک در بعضی موارد ضروری از این فوریت باید استفاده کرد و الاغلی الاصول تا جایکه مقدور باشد لواحق باید بصورت دو شوری باشد و فرصت کافی برای بحث و تحقیق در کمیسیونها وجود داشته باشد تا بشود يك قانون جامعی برای مملکت تهیه کرد.

رئیس - با فوریت لایحه رأی میگیریم خانها و آقایان اینکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه طبع و توزیع و در جلسه بعد مطرح میشود.

دکتر طالع - بنده قبلاً وقت گرفته بودم.
رئیس - يك موافق و يك مخالف بیشتر نمیتواند صحبت کند.

۸- تقدیم يك فقره صورت دیون بوسیله آقای دکتر بطحائی معاون وزارت آموزش و پرورش

رئیس - آقای دکتر بطحائی بفرمائید.
دکتر بطحائی (معاون وزارت آموزش و پرورش) - با اجازه مقام ریاست مجلس شورای ملی در اجرای تبصره ۴ قانون بودجه سال ۱۳۴۷ لایحه بقیه دیون بلامحل وزارت آموزش و پرورش تهیه شده که برای تصویب کمیسیون بودجه تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میشود.

۹ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته بآنها مصوب اسفندماه ۱۳۳۷ و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته بآنها مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ مطرح است قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه روز یکشنبه ۱۳۴۸/۲/۷ شماره ۹۶۶۲ - ۱۳۴۷/۱۱/۲۲. ارسال از مجلس سناراجع باصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته بآنها مصوب اسفندماه ۱۳۳۷ را که گزارش شور اول آن بشماره ۷۸۴ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با توجه به پیشنهاد واصله مصوبه شور اول را با اضافه کردن يك تبصره تصویب کرد.

اینك گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب

اسفند ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۳ - هر يك از مشمولین ماده اول مكلفند در هر موقع که دولت ضروری بداند صورت تغییراتی که در دارائی و درآمد آنان یا همسر و یا فرزندان تحت ولایت قانونی آنان پیدا شده و طرق تحصیل آنها را بطریق مذکور در تبصره ماده دوم تسلیم و رسید دریافت دارند.

تبصره - دولت مكلف است در هر موردی که تغییرات دارائی وزراء و کارمندان یا همسران و فرزندان آنان را متناسب با دارائی و درآمدی که طبق تبصره ماده يك بشرح ماده ۳ قانون مربوط مصوب ۱۳۳۷ اعلام شده بود، ندانست یا درباره عدم تناسب دارائی و درآمد هر کارمند منظور در این قانون اطلاعیه مدلی دریافت نمود بلافاصله صورت دارائی وزیر یا کارمند مورد نظر را تحصیل کند و رسیدگی آن طبق ماده ۶ قانون رسیدگی به دارائی مصوب اسفند ۱۳۳۷ خارج از نوبت اقدام نماید.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه روز دو شنبه ۱۳۴۸/۲/۲۲ باحضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب کرد. اینك گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب

اسفند ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - ماده ۳ قانون مربوط به دارائی وزراء و کارمندان دولت اعم از لشکری و کشوری و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۳ - هر يك از مشمولین ماده اول مكلفند در هر موقع که دولت ضروری بداند صورت تغییراتی که در دارائی و درآمد آنان یا همسر و یا فرزندان تحت ولایت قانونی آنان پیدا شده و طرق تحصیل آنها را بطریق مذکور در تبصره ماده دوم تسلیم و رسید دریافت دارند.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

رئیس - همینطور که خانها و آقایان ملاحظه میفرمایند بین نظر کمیسیون دادگستری و کمیسیون نظام اختلافی هست که کمیسیون نظام يك تبصره علاوه کرده است بنا بر این اول نسبت بماده واحده رأی میگیریم بعد نسبت به تبصره ای که اضافه شده است فعلاً ماده واحده گزارش کمیسیون دادگستری مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایان اینکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. تبصره پیشنهادی کمیسیون نظام مطرح است یکبار دیگر قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

تبصره - دولت مكلف است در هر موردی که تغییرات دارائی وزراء و کارمندان یا همسران و فرزندان آنان را متناسب با دارائی و درآمدی که طبق تبصره ماده يك بشرح ماده ۳ قانون مربوط مصوب ۱۳۳۷ اعلام شده بود، ندانست یا درباره عدم تناسب دارائی و درآمد هر کارمند منظور در این قانون اطلاعیه مدلی دریافت نمود بلافاصله صورت دارائی وزیر یا کارمند مورد نظر را تحصیل کند و رسیدگی آن طبق ماده ۶ قانون رسیدگی به دارائی مصوب اسفند ۱۳۳۷ خارج از نوبت اقدام نماید.

رئیس - نسبت به این تبصره نظری نیست؟ آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - تشنه نسبت بروح مطلب هیچ مخالفتی ندارم و آن این است که هذقی اساسی از تنظیم يك چنین قانونی در گذشته این بوده که کسانی که در سازمانها و دستگاههای دولتی مرجع خدماتی هستند و خدای نکرده از راه راست انحرافی حاصل میکنند و اداراتی غیر متناسبی پیدا میکنند این قبیل افراد را بهیولت دولت بتواند از کسانی که شرافت و امانت را پیشه کرده اند و تا آخر عمر هم با کمال سربلندی زندگی میکنند جدا کند و بین اینها فرقی بگذارد اشخاص خاصی را یکفتر برساند و کسانی را که بایا کد امنی و صداقت کار کرده اند مورد تشویق و تقدیر قرار دهد باروح این مطلب هیچیک از ما مخالفتی نداریم استنباط بنده از قانون قبلی یعنی قانون مصوب اسفند ماه ۱۳۳۷ آنست که دولتها مکلف بوده اند در هر مورد که دلائلی بدست میآوردند بنا توجه باین صورت دارائی که از طرف کارمندان تسلیم شده رسیدگی کنند همینطور که در ماده ۶ قانون اسفند ۱۳۳۷ مقرر شده برای بیکردن مراجع قضائی بفرستند (دکتر طالع - ماده چهارش را هم توجه داشته باشید) بنابراین توجه بفرمائید این بنصره ای که در این لایحه اضافه شده در حقیقت تحصیل حاصل است یعنی همان نظری که در ماده ۶ قانون اسفند ۱۳۳۷ تأمین بوده مجدداً بصورت بنصره ای در اینجا اضافه شده نسبت باین بنصره اولاً در عبارت بنصره اشکالی وجود دارد که فرات میکنم توجه بفرمائید.

بنصره - دولت مکلف است در هر موردی که تغییرات دارائی وزراء و کارمندان یا همسر و فرزندان آنان را متناسب با دارائی و درآمدی که طبق بنصره ماده يك شرح ماده قانون مربوط مصوب ۱۳۳۷ اعلام شده بود. ندانست یا در باره عدم تناسب دارائی و درآمد هر کارمند منظور در این قانون اطلاعیه مدلی دریافت نمود بلافاصله بصورت دارائی وزیر یا کارمند مورد نظر را تحصیل کند، اولاً در مقدمه بنصره اشاره بدارائی همسر و فرزندان شده و در انتهای بنصره مسکوت مانده که فقط بیایند بدارائی کارمند توجه کنند و حال اینکه در ابتدای بنصره نوشته شده اگر بولوائی همسر و فرزند را هم متناسب ندانست، بنابراین این رویه

میباستی مورد رسیدگی قرار بگیرد در حالیکه توجه رسیدگی به این مسئله مورد علاقه همه ما است و بهیچوجه من الوجوه بنده نمیتوانم در بین نمایندگان کسی را پیدا کنم که مدافع این مسئله باشد که دولت رسیدگی نکند بلکه ماهمه معتقد هستیم که باید این رسیدگی بوجه تمام و اکمل هم انجام بگیرد و اما بنده نظر آقایان و خانها را متوجه ماده ۶ میکنم ماده ۶ قانون مصوب ۱۳۳۷ که در آنجا مینویسد رسیدگی بصورت های مزبور و تشخیص انطباق با مواد ۵ و ۴ در قسمت کارمندان کشوری با اداره بازرسی کشور است و در قسمت نیروهای مسلح شاهنشاهی بمعهده اداره بازرسی ارتش خواهد بود ادارات مزبور در صورتیکه تشخیص داد موضوع قابل تعقیب کیفری است آنرا بدادسرای صلاحیتدار ارجاع میکنند تا طبق مقررات کیفری اقدام بعمل آید بنابراین در قانون دومرحله را پیش بینی کرده يك مرجعی برای رسیدگی و انطباق صورت دارائی کارمندان دولت این مرجع در دستگاههای کشور اداره کل بازرسی کشوری است و در دستگاه ارتش اداره بازرسی ارتش است یعنی باید این دستگاهها بیایند تحقیق بکنند مطالعه کنند صورت دارائی را بصورت دارائی اولی آنها بعد از اینکه تطبیق دادند و رسیدگی کردند آنوقت اگر قابل تعقیب کیفری دانستند بدادسرای محل برای تعقیب کیفری احاله کنند ولی در این بنصره که پیشنهاد شده این مسئله مبهم و مسکوت مانده است که چه کسی این را رسیدگی بکند و به چه نحو رسیدگی بکند هر موقع هر کارمندی را که دلش خواست بایک دستگاهی همانطور که در شور اول بحث شد دستگاهی بعهده تمام وزارتخانهها بوجود بیاورد که بصورت فرد فرد کارمندان را ببینند و نسبت بدارائی آنها مطالعه بکنند و بمشور کارگاه افرادی بگذارند در اطراف زندگی آنها که ببینند جواهرش مثلا چه تغییراتی کرد یا دارائی داخلش یا خارجش و یا فعل و انفعالاتی که پیدا شده به چه صورت است و این عمل هم اصلاً مقدور نیست و در این بنصره پیشنهادی نوشته شده که دولت مکلف است همین که باین تغییرات را متناسب با دارائی ندانست که تازه این متناسب هم قابل توجه و قابل تفسیر است اگر متناسب

ندانست باید مراجعه کند بمراجع دادگستری که خارج از نوبت اقدام بکنند و معلوم نیست در هر وزارتخانه ای دایره بازرسی، اداره کارگزینی، مدیر کلش، وزیرش کی هست که باید بدارائی کارمندان آن سازمان و آن دستگاه رسیدگی بکنند اما در قانون قبلی و بارعایت ماده ۶ دایره کل بازرسی کشور که گویا فعلاً جانشین وزارت دادگستری شده (دکتر معتمدی - معاون وزارت اطلاعات لان بنا سازمان بازرسی شاهنشاهی است) بنا سازمان بازرسی شاهنشاهی مرجعی است که به اینکار رسیدگی میکند بنابراین يك مرجعی برای رسیدگی وجود دارد و وقتیکه بن مرجع رسیدگی کرد و قابل تعقیب کیفری دانست آنوقت مراجعه میکند بدادسرای مجموع عریضیکه کردم بنده میخوام این نتیجه را بگیرم که نظر آقایان و خانها بدون در نظر گرفتن این بنصره ای که پیشنهاد شده در اصل قانون ملحوظ است و بنحو کاملتری رعایت شده لذا بنده بهیچوجه ضرورتی نمی بینم که بنصره ای بدین قانون اضافه کنیم که در قانون اصلیش بطور مشروح بیان شده است.

رئیس - آقای سرتیپ پور جنابعالی باین بنصره ای که اضافه شده موافقید؟

سرتیپ پور - بنصره، پیشنهاد خود بنده است. رئیس - بفرمائید.

سرتیپ پور - ظاهر قضیه این است که هم کمیسیون نظام پیشنهاد بنده را قبول کرده هم کمیسیون دادگستری بشاهد بنده این گزارش است که چاپ شده و بدست ما رسیده کمیسیون نظام مخبرش امضاء کرده و کمیسیون دادگستری نه رئیس آن امضاء کرده نه مخبرش این خود دلیل بر این است که با آنچه ظاهر آیین خودشان تصمیم گرفته اند موافق نبوده و نخواسته اند به آنچه تصمیم گرفته اند امضاء بگذارند بنابراین پیشنهاد مربوط بکمیسیون دادگستری را غیر قابل طرح ساخته است. رئیس - آقای سرتیپ پور در گزارش دوم اشتباه چاپی است و در موقع قرائت گزارش درست خوانده شد.

سرتیپ پور - این گزارش که دست بنده است اینطور است.

دکتر اسفندیاری - منشیها درست خواندند. سرتیپ پور - اخیر چاپش همین است (لایحه بگری بوسیله منشی بدست ناطق داده شد) این هم الحاقی است و امضاء کرده اند و چیز الحاقی هم غیر قابل طرح است مگر اینکه رئیس کمیسیون دادگستری بیاید بنجابگوید که امضاء امضاء من است یا مخبر کمیسیون آقای دکتر وفا بیاید اینجا توضیح بدهد که متأسفانه اینجا تشریف ندارند بنابراین از نظر بنده کان لم یکن است و از نظر آئیننامه مجلس هم کان لم یکن تلقی میشود.

اما رسیدیم بفرمایشات جناب آقای مهندس ارفع اگر حقیقتاً آنچه را که جناب آقای مهندس ارفع اینجا بیان فرمودند لایحه جدید متضمن همان مطالب باشد بنده قبول دارم یعنی اگر دولت مکلف باشد که بپرسش نامه ها رسیدگی بکند آنگونه که جناب عالی فرموده اید و اگر بازرسی کل کشور یا اداره ای که جانشین بازرسی کل کشور میشود ماده شش قانون مصوبه اسفند ۱۳۳۷ را اجرا کند بنده حرفی ندارم در غیر اینصورت بنظر خوبی هستم.

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید. صادق احمدی (معاون وزارت دادگستری) -

خوشبختانه با فرمایشات دوست عزیز بنده جناب آقای سرتیپ پور بنده فارغ هستم از اینکه زیاد مصدع نمایندگان محترم بشوم و بایشان اطمینان میدهم که این اصلاحی که در این قانون شده است یعنی الان مورد تصویب نمایندگان قرار گرفت تنها ماده ۳ است و بقیه مواد این قانون بقوت خودش باقی است و باید اجرا شود دوست عزیز بنده جناب مهندس ارفع فرمایشاتی فرمودند و صددرصد مورد تأیید بنده است و تنها آنچه را که با بستی اضافه کنم برای استحضار نمایندگان محترم این است که در کمیسیون دادگستری در پاسخ جناب آقای سرتیپ پور عرض کردم که نظرشان تحصیل حاصل است چون پیشنهاد فرمودند که دولت مکلف است که در هر موردی که دارائی وزراء و کارمندان و فرزندان آنها را متناسب با دارائی و درآمدی که طبق بنصره ماده يك شرح ماده ۲ قانون مربوط مصوب ۱۳۳۷ اعلام شده بود ندانست یا در باره عدم تناسب دارائی و درآمد

هر کارمند منظور در این قانون اطلاعیه مدلی دریافت نمود، بنده خدمتشان عرض کردم طبق این قانون نظر جناب عالی تأمین است چون در ماده ۳ که الان تصویب فرمودید گفته میشود هر يك از مشمولین ماده اول مکلفند در هر موقع که دولت ضروری بداند، یعنی چه موقع دولت ضروری میدانند؟ هر وقت دولت اطلاعیه یا دلیلی بدستش رسید یا خودش تشخیص میدهد يك کارمندی در يك سازمانی میباشد که ضرورت دارد بصورت دزائی اورسیدگی شود در این صورت طبق ماده اصلاحی این قانون است که صورت دزائی را میخواهد و طبق ماده ۲ هم هر کارمندی مجبور است در ابتدای استخدام صورت دزائی خود را بدهد ما همه کارمندان دولت هستیم این صورت را داده ایم از این بعد هم هر کس استخدام بشود طبق این قانون باید آن صورت را بدهد منتهی تغییرات بعدی را امروز تصویب فرمودید که هر سال لازم نباشد تکرار شود جز در مواردی که دولت مقتضی میدانند، آن مواقع چه وقت است؟ همان وقتی است که جناب آقای سرتیپ پور اشاره فرمودند با اطلاع مدلی میرسد بدولت با اینکه تشخیص میدهند که تغییرات بی تناسبی در دزائی بعضی اشخاص ایجاد شده است که ضرورت دارد رسیدگی شود در آن صورت به آن فرد یا سازمان اخطار میشود صورت دزائی خود را بدهد و با صورتیکه قبلاً دارند تطبیق و رسیدگی میکنند و اگر بر خورد کردند بيك عمل خلافی دستور رسیدگی به مراجع صلاحیتدار قضائی صادر میشود و پرونده آن شخص فرستاده میشود در اینجا پیشنهاد فرموده بودید که خارج از نوبت رسیدگی شود بنده برای استحضارشان همانطور که در کمیسیون دادگستری عرض کردم تکرار میکنم اینجا که دادگاه نیست که نوبت داشته باشد طبیعی است وقتی اطلاعیه بدولت رسید رسیدگی را شروع میکنند فوریت هم بکار میرسد و اینکه خسارج از نوبت رسیدگی شود بطور کلی نظرشان تأمین است و طبق ماده ششم رسیدگی بصورتهای مزبور تشخیص انطباق موضوع با مواد ۴ و ۵ در قسمت کارمندان کشوری بعهده اداره کل بازرسی کشور و در قسمت نیروهای مسلح بعهده اداره بازرسی ارتش خواهد بود ادارات مزبور در صورتیکه تشخیص دادند موضوع

قابل تعقیب کیفری است آنرا بدادسرای صلاحیتدار ارجاع مینمایند تا طبق مقررات کیفری اقدام بعمل آید اینها تکلیف را تعیین کرده است در این قبیل موارد بعضی رسیدن اطلاعیه طبق مواردی که در قانون بقوت خودش باقی است موضوع مورد رسیدگی و تعقیب قرار میگیرد.

سرتیپ پور - يك سؤال باقی میماند در متن قانون نوشته شده است که باید بازرسی کل کشور رسیدگی کند و الان بازرسی کل کشور منحل شده و بجایش اداره دیگری آمده در ماده شش کدام يك از این دو صلاحیتدار است که بجای بازرسی کل کشور آمده است ذیصلاح است که ماده شش را اجرا بکند؟

صادق احمدی - عرض کنم طبق قانونی که خوردتان تصویب فرمودید بازرسی کل کشور حدوداً اختیاراتش محدود شد به رسیدگی مربوط به مسائل دادگستری و سایر وظایف آن طبق قانون بطور کلی محول شد بسازمان بازرسی شاهنشاهی بنابراین یکی از وظایفش هم طبق ماده ۶ این قانون همین است چون در قانون نوشته شده است سایر وظایف را که بازرسی کل کشور انجام میداد سازمان بازرسی شاهنشاهی انجام خواهد داد (سرتیپ پور - در اینصورت اوراق پیش شماست ولی رسیدگی و اجرا با آنها است؟) طبق این قانون موقعیکه اوراق را توزیع میکنند بعد جمع آوری مینمایند کارگزینی هر سازمان در قسمت رمز و محرمانه نگاهداری میکنند تا هر موقعیکه لازم شد و ضرورت آن تشخیص شد آن مرجع صلاحیتدار لاکومر شده و بدون دستخوردگی به مراجع تحویل میشود و با بعضی اینکه بازرسی شاهنشاهی خواست در اختیارش میگذازند بنابراین اینها اوراق را جمع آوری میکنند.

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهاد پور - بنده فکر میکنم همکاران محترم خوب بخاطر دارند روزی که این قانون در ۱۳۳۷ تصویب رسید در نوع خود قانونی بود انقلابی و امیدوارکننده برای مردمیکه فکر میکردند حساب و کتابی برای رسیدگی به بدارائی کسانی که از شغل خود و منصب خود خدایا کرده سوء استفاده کرده باشند پیدا شده متأسفانه دامنه این لایحه بر آنچنان توسعه دادند که برای سپور شهرداری کلانگرا

چاپخانه جمال دخانیات و رفته از کجا آورده ای فرستادند و بار حجم این اوراق با اندازه ای شد که نه در نخست وزیری و نه در بازرسی کل کشور جایی برای بایگانی چنین اوراقی نبود بن مطلبی است که بنده در مورد دیگر عرض کردم وقتی دامنه کار را توسعه دادند از مقصود دور میشوند و مطلب به این کیفیت لوٹ میشود (صحیح است) اگر دولت از آن روز تا حالا اوراق ۵ هزار نفر را میگرفت و مسالی ۵ تا از اینها را شناسی از تویش جدا میکرد و میگفت رسیدگی میکنم بنظر من برای جلوگیری از خودکامگی بعضی از مأمورین دولت يك ضابطه ای بوجود میآید متأسفانه در طول مدت این کار را نکردند و حتی برای يك موردی سابقه نداریم که از این اوراق استفاده کرده باشند يك حجم بایگانی سنگین بوجود آوردند و این لایحه ای که آمده بنظر من برای این است که اگر مختصر رنگی از لایحه قانونی از کجا آورده ای باقی باشد آنها پاک شده و تبدیل بيك کاغذ سفید میشود (صحیح است) بنصره ای که در اینجا پیشنهاد شده است که رنگ تزیین نوع تعقیب و استفاده از این لایحه است بنظر من این بنصره حرف زیادی نمیزند کارشاقی نیست بنده این بنصره را خیلی کم میدانم ولی متأسفانه در موقع خودش توجه به این نشد که فرصت مطلب کافی بدهیم ولی اگر چنین فرصتی داده میشد کمترین رنگ را بچنین لایحه انقلابی که بنظر من اگر عمل میکردند قسمت اعظم اصل انقلاب اداری با اجرای صحیح این لایحه جنبه عملی بخودش میگرفت و خیلی از گرفتارها مرتفع میشد و ما نتیجه بهتری میکردیم بنده از حضور سروران عزیز اعضای محترم حزب ایران نوین فراکسیون اکثریت بخصوص با توضیحاتی که جناب آقای مهندس از فزع دادند که خیلی بزرگت برخلاف شاید هم موافق لایحه بودند يك چیز را از آن میدانستند نه اینکه مضر نه اینکه خلاف نظر، از ایشان استدعا دارم این نظر را اگر خلاف اصل نمیدانند قبول فرمایند چون تنها در این يك مورد باقی مانده است و آن این است که اگر فردی پیدا شد گفت فلان استاندار فلان مدیرعامل زندگیش با حقوقش تطبیق پیدا نمیکند (مهندس از فزع - ماده ۶ هست) ماده ۶ را اگر اجرا میکردند

یکنفر از نمایندگان - جناب آقای فرهادپور بحث این است که ترمز برداشته شود.

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید.

صادق احمدی (معاون وزارت دادگستری) - جناب آقای فرهادپور از صغری و کبرائی که چیدند غیر از آنچه که من فکر میکردم نتیجه گرفتند فرمودند این مقررات را طوری تدری داده اند که شامل حال فلان مأمور جزء کمربند و شهرداری هم شده (عباس میرزائی - کارگر را جمال گفتند) بعقیده من جمال اهانتی نیست جمال یعنی کسی که کار میکنند و بار حمل میکنند و بار میرد و همه محترم هستند (فرهادپور - تصور کوچکترین سوء استفاده برای آنها نمیشود) اجازه بفرمائید آقای فرهاد پور علتش همین ماده قانون بوده که دولت ناچار باجرایش شده و با تصویبی که در ماده اصلاحی فرمودید با این ترتیب عمل نخواهد شد و بفرمائید جناب عالی اینها را انباشته از این نوع پرسشنامه ها نخواهد شد گفته است از تاریخ تصویب این قانون وزرا و معاونین و سایر کارمندان دولت ام از کشوری و لشکری یا شهرداریها یا دستگاههای وابسته با آنها و اعضاء انجمنهای شهر و کارمندان مؤسسات مأمور بخدمات عمومی و همچنین کلیه کارمندان هر سازمان با نگاه یا شرکت یا بانک یا هر مؤسسه دیگر که اکثریت سرمایه یا مناقع آن متعلق بدولت یا سایر مؤسسات مذکور است و یا نظارت یا اداره

با مدیریت آن مؤسسات با دولت است و همچنین کلیه کسانیکه از خزانه دولت بنا از مؤسسات مذکور با داری دریافت میدارند بااستثناء بازنشستگان با کسانیکه وظیفه یا مستمری قانونی دارند مکلف هستند صورت دارائیشان را بدهند خوب این قانونی بوده است که از مجلس گذشته است و دولت هم جز اجرای قانون وظیفه ای نداشته و اگر این پرسشنامهها را توزیع نکردند و پرتکرارند این خود يك جرم جداگانه است بنابراین اجرای این قانون باین صورت موجب انباشته شدن ابارها از پرسشنامهها شده و دولت مجبور شده است که این ماده اصلاحی را خدمتتان تقدیم کند که مورد توجه و عنایت قرار گرفت و تصویب فرمودید جناب آقای فرهاد پور، با مصوبه مجلسین، دولت دیگر ملزم نیست بقول شما به پر کردن ابارها و سراغ کسانی میرود که خدای نخواستہ معلوم بشود سوءاستفاده ای کرده اند حالا دولت باخودش بفهمد یا اینکه اطلاعهای برسد و راجع به اینکه میفرمائید با اصلاح ماده ۳ اگر کوچکترین اثری هم در قانون بوده است از بین رفته است میفرمائید ماده ۶ هست يك تبصره هم اضافه کنید و بنده فکر میکنم کم لطفی میفرمائید اگر ماده ۶ هست اضافه کردن يك تبصره چه ضرورتی دارد دولت وظیفه دارد آن ماده قانون را اجرا بکند حالا در دفعه میفرمائید اجرا بشود این بسته بنظر نمایندگان محترم مجلس است و بنده فکر میکنم نظر جناب آقای سرتیپ پور تأمین است و جلو گیری خواهد شد از انباشته شدن بیجای ابارها از کاغذهای بی مصرف و دولت سراغ کسانی میرود که واقعا لازم باشد که رسیدگی بکنند نسبت بدارائی آنها که اگر بی ترتیبی بوده است از کجا بوده است (صحیح است).

رئیس - نسبت به این تبصره رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب شد. کیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۱۰- اخذ رأی و انتخاب دو نفر ناظر اندوخته اسکناس در بانک مرکزی

رئیس - انتخاب دو نفر ناظر اندوخته اسکناس در بانک مرکزی مطرح است آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده خواستم بعضی همکاران ارجمند برسانم که از طرف فراکسیون حزب ایران نوین آقایان د کتر رشتی و ادیب سمعی برای نظارت در اندوخته اسکناس کاندیدا هستند امیدوارم که بابر خورداری از رأی همکاران ارجمند بتوانند وظیفه خودشان را بنحو احسن انجام بدهند.

رئیس - آقای فرهاد پور بفرمائید.

فرهاد پور - نوع معرفی نامزدهای حزب اکثریت موجب این شد که بمأموریت از طرف فراکسیون پارلمانی حزب مردم مطلبی راحضور همکاران ارجمند عرض کنم فلسفه انتخاب نظار از طرف قوه مقننه در پاره ای از سازمانهای دولتی برای نظارت مجلس در امر دولت و کاری که دولت انجام میدهد بوده است این رویه رویه ای بوده است مطلوب مفید کافی بمقصد در دوره ای که دولتها حزبی نبودند و بین دولت و نماینده این حالت بکنواختی که هر دو از یکجا و از یک حزب و تابع يك مکتب باشند نبود بنظر من در شرایط کنونی از نمایندگان محترم اکثریت این اضاف رامیخواهیم که نظارت خود شما بر کار دولت خود شما که همچنین شما و همپایه شما و همکار شما در تمام شرایط با همستند چه مقصودی و چه منظوری را برای ملت ایران تأمین خواهد کرد (مهندس ارفع - آقای فرهاد پور بالاتر از حزب و تعصبات حزبی، وجدان و شرافت است) بنده خیلی متشکرم به وجدان و شرافت يك کلمه انصاف و منطق را هم اجازه بفرمائید اضافه کنیم تصور نمیکنم که اقلیت هم از این صفات برخوردار نباشند.

رئیس - فعلا این مسئله مطرح نیست اگر پیشنهادی دارید بفرمائید.

فرهاد پور - به این دلیل بنده عرض میکنم که حزب اقلیت با تجاوزی که اکثریت به حقوقش میکند در این کار شرکت نخواهد کرد.

رئیس - ابتدا سه نفر بقید قرعه برای نظارت در اخذ و استخراج آراء انتخاب میشوند.

(اقتراع بعمل آمد آقایان مهندس سهم الدینی، سید علی صائب و کلانتر هرمزی انتخاب شدند).

رئیس - از آقایان نظار خواهش میکنم تشریفا

بیاورند بانفاق آقای مهندس صائبی و خانم ابتهاج سمعی در اخذ و استخراج آراء نظارت بفرمایند

اسامی نمایندگان بشر تیب زیر وسیله آقای مهندس صائبی (منشی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد.

آقایان: اسدی سمیع - خانم جهانبانی - د کتر حکیم شوشتری - مرندی - موسوی - د کتر شفیع امین - فروتن - مهندس ارفع - د کتر عدل - د کتر الموتی - شیخ الاسلامی - خواجه نوری - د کتر نجیمی - رضوی - اخلافی - جوانشیر - بزشکی - صادقی - معزی - مهندس برومند - د کتر میرعلاء - د کتر برومند مهندس عنتر - خانم سعیدی - اهری - مریدی - د کتر امامی خوئی - د کتر یرتو اعظم - موسوی - عجم - دانشمند - مصطفوی نائینی - حی - ایلخانی پور - د کتر رشتی - د کتر بقائی بزدی - پور بابائی - پاینده - د کتر بیت منصور - د کتر رهنوردی - ولی فرچورلو - عباس میرزائی - ملک افضلی

مهندس زرا آور - توسلی - مهندس ریاحی - تیمسار وحدانیان - د کتر زعفرانلو - امیر احمدی - د کتر صاحبفام - د کتر فریود - جوادی - شیخ بهائی - د کتر مدنی - ضیاء احمدی مافی - انشاء - د کتر ستوده - ابوذر - مهندس عطائی - د کتر وحیدنیا - موسوی ما کوئی - مرتضوی - عامری - فولادوند

د کتر فریور - د کتر مهدب - صدیقی کیوان - غلام نیاکان - مهندس ریاضی - محدث زاده - د کتر رضوانی - مهندس معینی زند - شاخوئی - حشمتاس - ریگی - صائبی - قاضی زاده - مهندس بهبودی - سرتیپ پور - د کتر سبزواری

د کتر مهدوی - د کتر کیان - بهنیا - سلیمانی - د کتر وفا - د کتر صفائی - اولیاء - مهندس عدل - د کتر ملکی - تیمسار نکوزار - جهانشاهی - کمالوند - مهندس پروشانی - مهاجرانی - مافی - تیمسار هما یونی - معیری - مبارکی - پورساطع - پدرامی - امامی رضوی - فیاض فاضلی - فخر طباطبائی - زرگرزاده - مهندس زنجانی - د کتر درودی

ادیب سمعی - مهندس اربابی - د کتر بهبهانی - خانم د کتر دولتشاهی - مجد - ماهیار - د کتر اسفندیاری - کلانتری - بختیارها - موقر - ظفر - خاتمی - زامید - مهندس ابراهیمی - فضائلی - پردلی - د کتر محقق - آموزگار یوسفی - فرهاد پور - مؤید امینی - ساکینیان - د کتر

شریعت - د کتر طالع - د کتر صدر - امام مردوخ - مروتی مهندس صائبی - خانم ابتهاج سمعی - صائب - مهندس سهم الدینی - کلانتر هرمزی - د کتر معظمی - صدقیانی زاده - صادق سمعی - خانم کریم بخش سعیدی - مهندس معینی - فروهر - د کتر عظیمی - خانم زاهدی - (آراء مأخوذه و مهره های نفتیشبه شماره شد نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)

آراء مأخوذه ۱۴۳ رأی مهره نفتیشبه ۱۴۴ عدد

آقای د کتر رشتی ۱۱۰ رأی، آقای ادیب سمعی ۱۰۶ رأی، آقای مهندس ارفع ۲ رأی، خانم تربیت و آقایان ریاضی، خواجه نوری، د کتر درودی، قاضی زاده، د کتر بهبهانی، امام مردوخ، دبیرم، د کتر وحیدنیا، د کتر نجیمی، اخلافی هر يك يك رأی.

آراء سفید ۲۹ رأی

رئیس - آقای د کتر رشتی با ۱۱۰ رأی و آقای ادیب سمعی با ۱۰۶ رأی برای مدت یکسال به سمت ناظر اندوخته اسکناس در بانک مرکزی ایران انتخاب شدند (نمایندگان مبارک است) آقای د کتر رشتی بفرمائید.

د کتر رشتی - بنده از طرف جناب آقای ادیب سمعی و خودم میخواستم تشکر کنم که بمارای دادید تا بمدت یکسال در بانک مرکزی خدمت کنیم البته گزارش کار ما هر سال بمجلس شورای ملی تقدیم میشود و گزارش سال جاری هم ظرف همین یکی دو روز بمجلس تقدیم میشود و کارهای جاری مربوط به هیأت نظارت اندوخته اسکناس بعرض نمایندگان محترم مجلس خواهد رسید ولی در اینجا باید توضیح بدهم وظایفیکه بمهدا این هیئت گذاشته شده فقط مربوط به اسکناس و میزان اسکناس در گردش و ارزش اسکناس نیست از جمله خزانه جواهرات سلطنتی و طلاها زیر نظر هیأت اندوخته اسکناس است و تمام اینها جزو وظایفی است که این هیأت باید انجام بدهد گزارشی که از طرف جناب آقای ادیب سمعی و بنده تقدیم مجلس خواهد شد مربوط بکلیه عملیاتی است که در مورد اسکناس و اندوخته اسکناس در سال جاری انجام شده و باز از آقایان نمایندگان گنیکه بما رأی دادند تشکر میکنم.

۱۱- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری

رئیس - گزارش کمیسیون نظام راجع به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام در جلسه ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۴۸/۲/۷-۲۵۸۰ راجع به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری که بشماره ۸۱۷ چاپ شده است مطرح کرد و با اصلاحی بتصویب رسانید.
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون مربوط به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری

ماده واحده - بند زیر به ماده ۳ قانون استخدام موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری اضافه میشود و از تاریخ اول تیر ماه ۱۳۴۴ قابل اجرا است.

«بند ب» - حداکثر معادل چهار ماه آخرین حقوق و مزایای زمان اشتغال بابت ایسام مرخصی استحقاقی که در مدت خدمت از آن استفاده نکرده از محل اعتبارات بودجه.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان
گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ با حضور نماینده دولت لایحه راجع به اضافه نمودن يك بند بماده ۳ قانون استخدام

موقت و باز نشستگی و باز خرید سوابق خدمتی درجه داران ارتش و ژاندارمری را که بشماره ۸۱۷ چاپ شده است مطرح و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دبیرم
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای مؤید امینی بفرمائید.

مؤید امینی - عرض کنم بنده توضیح زیادی ندارم اینچنانچه مسئله ای بنظر بنده رسید که خواستم از آقای معاون وزارتخانه بپرسم که اینجا که نوشته شده است درجه داران ارتش و ژاندارمری آیا این قانون در باره درجه داران شهربانی کذا اعمال میشود یا نه و اگر نمیشود چرا آنها را استثناء کرده اند چون الان نیروهای مسلح شاهنشاهی همه از يك قانون و مقررات استفاده میکنند خواستم علت این استثناء را توضیح بفرمائید.

رئیس - تیمسار سپهبد کاتوزیان بفرمائید.

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست تا آنجائیکه بنده اطلاع دارم شهربانی نفرات مازاد ندارد که این قانون شامل حالش بشود خودش هم قبول نداشت و فقط مربوط به درجه داران ارتش و ژاندارمری است.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمهاو آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۱۲- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش کمیسیون نظام راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام در جلسه روز یکشنبه ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۸/۲/۱۴-۳۱۹۸ دولت راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی را که شماره ۸۲۵ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحی تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون مربوط به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - درجات ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر تعیین و حقوق درجه و حقوق سنواتی و مزایا (جیره - لباس - کمک کرایه مسکن) آنان از اول فروردین یک هزار و سیصد و چهل و هشت جزو حقوق ماهانه امراء در هر درجه منظور و از مبلغ مزبور کسور باز نشستگی و بیمه برداشت خواهد شد.

ارشد گماشته ارتشبد	استوار یکم
ارشد گماشته سپهبد	استوار دوم
ارشد گماشته سرلشکر	گروهبان یکم
ارشد گماشته سرتیپ	گروهبان دوم

حقوق سنواتی ارشد گماشته امراء برابر سنین خدمت آنان در درجات از سرتیپی بیالا بوده و میزان کمک کرایه مسکن بمأخذ مبلغی است که به استواران و گروهبانان متأهل پرداخت میشود.

مقاد این ماده با رعایت تبصره ۷۰ قانون بودجه سال ۱۳۴۲ شامل امرای بازنشسته نیروهای مسلح شاهنشاهی و وراث مستمری بگیر امرای در گذشته خواهد شد و مبدأ استحقاق دریافت حقوق باز نشستگی سنواتی ارشد گماشته امرای بازنشسته و وراث مستمری بگیر امرای در گذشته تاریخی است که آنان طبق ضرایب قانونی تعهد پرداخت کسور باز نشستگی مربوط را در مدت ده سال بنمایند.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه یکشنبه ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه دولت راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد عیناً تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دبیرم
گزارش شور اول از کمیسیون بودجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه دولت راجع به حق ارشد گماشته امرای نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام برادر این مورد تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - دکتر بهبهانی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به الحاق بند (د) بماده ۳ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹

رئیس - گزارش شور اول لایحه راجع به الحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹ مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۲۸ با حضور آقای دکتر نیک پی وزیر آبادانی و مسکن و آقای صادق احمدی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۱۰۹۳۴ - ۴۸/۱/۲۸ دولت راجع به الحاق بند (د) ماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹ را که بشماره ۷۹۳ چاپ شده است برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بتصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق بند (د) ماده ۴ قانون اراضی

دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها

مصوب سال ۱۳۳۹

ماده واحده - بند د و ۴ تبصره آن ماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب اول خرداد ماه ۱۳۳۹ اضافه میگردد.

بند (د) در مورد بند (ج) هرگاه اراضی مذکور

در قانون اراضی دولت و شهرداریها مصوب سال ۱۳۳۵ و اصلاحی سال ۱۳۳۹ تا تاریخ تقدیم این لایحه بصورت موات یا بائر باقیمانده باشد و مورد حکم قطعی هیأت های مربوط واقع نشده باشد دولت و سازمانهای مذکور در قانون میتوانند هر يك در مورد خاص خود از تاریخ تصویب این قانون ظرف مدت یکسال نسبت به استرداد عین زمین از هیأت تقاضای صدور حکم تعیینند. هیأت علاوه بر اصدار رأی طبق بند مذکور علیه متجاوز اصلی یا وراث آنها و یا متقاضی ثبت حکم بر دین اراضی علیه آخرین منتقل الیه صادر نمایند، در این صورت آخرین منتقل الیه مستحق دریافت قیمتی است که طبق سند رسمی انتقال بفروشنده پرداخته است به اضافه شش درصد بهره ساده در سال از تاریخ آخرین سند انتقال تا تاریخ پرداخت و اداره ثبت اسناد و املاک مکلف است سند مالکیت این قبیل اراضی را بنام سازمانهای مذکور صادر و با اصلاح نماید.

تبصره ۱ - منظور از آخرین سند انتقال رسمی

در این بندسندی است که قبل از اول آذرماه سال بکمزور سیصد و چهل و هفت (۱۳۴۷) تنظیم گردیده باشد.

هرگاه پس از تاریخ مذکور نقل و انتقالاتی واقع شده باشد هر يك از ایادی بعدی نسبت به مبلغی که به يد قبلی خود اضافه پذیرداخته اند از طریق محاکم عمومی حق مطالبه خواهند داشت.

تبصره ۲ - آرائیکه در فاصله تقدیم این لایحه بمجلس تصویب نهائی آن از طرف هیأت های دائر بموات یا بائر بودن نفع سازمانهای مذکور در قانون صادر میگردد مشمول مقررات این قانون بوده و دولت و سازمانهای مذکور در قانون میتوانند با معرفی منتقل الیه از هیأت صادر کننده رأی با رعایت بند (د) این قانون درخواست استرداد عین زمین را بنمایند و هیأت های رسیدگی رأی با استرداد عین زمین صادر خواهند نمود.

تبصره ۳ - نقل و انتقالاتی که نسبت باراضی موضوع قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۵ و قانون اصلاحی آن مصوب سال ۱۳۳۹ تا تاریخ تقدیم این لایحه بمجلس شورای ملی صورت گرفته است تا پانصد متر مربع از شمول مقررات این قانون معاف خواهند بود ولی با متقاضی ثبت یا متجاوز اصلی یا وراث آنها طبق بند (ج) ماده ۴ قانون مصوب سال ۱۳۳۹ رفتار خواهد شد. استحقاق استفاده از این تبصره برای هر شخص فقط نسبت به يك قطعه زمین میباشد در صورتی که مساحت زمین مورد انتقال بیش از پانصد متر باشد انتخاب زمین یا نصف متر مذکور در این تبصره با دولت و سازمانهای مذکور در این قانون می باشد.

تبصره ۴ - سازمان مسکن میتواند این قبیل اراضی و سایر اراضی موات یا بائر و همچنین اراضی خالصه موضوع بند (ب) ماده ۷ قانون انحلال خالصجات مصوب سال ۱۳۴۶ را طبق اساسنامه خود بفروش رسانده و وجوه حاصل را صرفاً بمصرف تهیه پارک و مسکن و آپارتمان و خانه های سازمانی و تأسیسات و لوازم حفاظت و نگهداری اراضی و مخارج مربوط در تهران و شهرستانها برساند. همچنین میتواند حداکثر تا ده درصد از وجوه حاصل را بمصرف تقسیم اراضی - ایجاد پارک - حفاظت و نگهداری اراضی و مخارج مربوط در تهران و شهرستانها برساند.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی با حضور نماینده دولت لایحه راجع به الحاق بند (د) ماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹ را که بشماره ۷۹۳ چاپ شده است برای شور اول مطرح و اصلاحات کمیسیون دادگستری را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - خسروی کردستانی

گزارش شور اول از کمیسیون آبادانی و مسکن

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آبادانی و مسکن با حضور آقای دکتر نیک پی وزیر آبادانی و مسکن لایحه شماره ۱۰۹۳۴ - ۴۸/۱/۲۸ دولت راجع به الحاق بند (د) ماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۹ را که بشماره ۷۹۳ چاپ شده است برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون دادگستری را جز در مورد تبصره ۴ تأیید کرد و تبصره ۴ بشرح زیر تصویب رسید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

تبصره ۴ - سازمان مسکن میتواند این قبیل اراضی و سایر اراضی موات یا بائر و همچنین اراضی خالصه موضوع بند (ب) ماده ۷ قانون انحلال خالصجات مصوب سال ۱۳۴۶ را طبق اساسنامه خود بفروش رسانده و وجوه حاصل را صرفاً بمصرف تهیه پارک و مسکن و آپارتمان و خانه های سازمانی و تأسیسات و لوازم و حفاظت و نگهداری اراضی و مخارج مربوط در تهران و شهرستانها برساند.

مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - مهندس عطائی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر مهدی فرمائید.

دکتر مهدی - با اجازه مقام ریاست و همکاران محترم، لایحه ای که امروز در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است هر چند از لحاظ تعداد مواد و تبصره های مربوطه کوتاه است ولی از لحاظ ماهیت قضیه بنظر بنده

بسیار لایحه مهمی است و با وجود توضیحات خاصی که در کمیسیونهای مربوطه راجع به این لایحه داده شد متأسفانه بنده خیال میکنم مشکلاتی در این لایحه هست که باید در شور دوم مورد رسیدگی قرار بگیرد و اگر این اصلاحات در این لایحه بعمل نیایند ممکن است هم از لحاظ اجتماعی و هم از لحاظ دولت و هم از لحاظ مملکت مشکلاتی ایجاد شود همانطوریکه همکاران محترم استحضار دارند آمده اند زمینهای دولت و اوقاف و بانکها تجاوز کرده اند و این زمینها را برده اند و تکلیف اینها هنوز معلوم نیست تا این اندازه بلکه مربوط به این لایحه است بدولت اجازه داده شده که حداکثر ظرف مدت یکسال نسبت به استرداد عین زمین تقاضای صدور حکم بکنند این بنظر بنده بسیار خوب است که تکلیف مردم لااقل ظرف مدت یکسال معلوم میشود و به این غائله خاتمه داده میشود ولی در عین حال که این امتیاز هست و از این راه وزارت آبادانی و مسکن يك اقدام عمده ای بعمل آورده ولی مشکلاتی در این لایحه هست که باید مورد توجه قرار بگیرد در قسمت اول بند (د) صحبت میکنم که اگر زمینی از کسی بکسی منتقل شده باشد مثلاً شما رفته اید يك زمینی را در جائی باحسن نیت خریده اید و آن شخص هم بنوبه خودش از شخص دیگری خریده است این زمین ممکن است از آن زمینهای باشد که کمیسیون رأی به استردادش بدهد من خیال میکنم در مرحله اول بسیاری از آنها یکیکه زمینهای چهار صد یا نصف متری یا هزار متری برای رفع احتیاجات خودشان خریده اند این زمین خوار اول نبوده بلکه در اثر تجاوز زمین خوار اول آمده اند چهار صد یا نصف متر زمین برای رفع احتیاجات خودشان خریده اند حالا طبق این لایحه رأی به استرداد عین زمین داده میشود تا اینجا هم بنده عرضی ندارم ولی سؤالی میکنم که راجع بشش درصد است و خیال میکنم این شش درصد نسبت به این گروه ضعیف عادلانه نباشد ما در قانون مالیات بر درآمد میگوئیم اگر کسی مالیات بدولت نداده باشد بنده درصد بدهد ولی حالا يك کسی آمده باحسن نیت زمین را خریده حالا زمین را از او میگیرند بقیمت سند و تازه منعمتی که میدهند شش درصد بهره

ساده است صرف نظر از اینکه در ظرف چند سال گذشته قیمت زمین بالا رفته است و با معمولاً در سند قیمت واقعی و اصلی را تعیین و بسند حالا شما ممکن است بگوئید که نقل کرده اند در نوشتن سند قیمت کم ولی متأسفانه باره ای اوقات این کار میشود و اشخاصی که معامله میکنند قیمت را کمتر از قیمت واقعی مینویسند و بسیاری از خریداران متأسفانه غافل هستند ولی حسن نیت دارند بحث دیگری که در این لایحه پیش میآید بحث خود زمینهای سایر موات است موات واقعاً حریف نشدیم که تکلیف این زمینهای بایر و موات را در محدوده شهر تعیین کنیم هر روزی یک مسکن یک آسیرین و هنوز که هنوز است میبینیم در خیابانهای اصلی شهر زمینهای بزرگ را دورش دیوار کشیده اند و شهر داری از پول ملت خیابانها را اشغال میکند قیمت زمین بالا میرود ولی مالکین صد تومان و دو صد تومان اکتفا نمیکند و مردم باید بروند دور از محدوده شهر خانه بسازند و من خیال میکنم دولت حتماً باید تکلیفی برای این اراضی بایر شهرها معنوی کند برای یک دفعه، خوب چه اشکالی دارد دولت این زمینها را بیاورد از طرف مالکین بفروشد و پولش را با آنها بدهد بنده هیچ وقت نمیگویم اینها را بگیرند میگویم این زمین بیری را که در خیابان تخت جمشید هست و منظر مخیابان را خراب کرده شهر داری برود بفروشد حراج کند تمام پولش را حاکم بدهد ولی نمیشود مرتباً با یک آسیرینهای سبعی بین در در در درمان کرد و این وضع ادامه پیدا میکند شهر این بنده پیشنهاد کرده ام که زمین بایر و موات اصلاحیست ملاحظه فرمائید در این راه کرج بسیاری از این زمینها هستند که واقعاً بایر است ولی مالک میآید یک مقدار میزند باجو میریزد آنجا باران هم میآید و سبز میشود آنوقت میگوید این زمین دایر است کجای این زمین دایر است چه زراعتی در آن شده است این یک مقدار آب باران و یک قدری گندم است ولی دیگری که اینکار را نکرده زمینش میشود بایر بنا بر این خواه دیوار کشیده باشند خواه دیوار نکشیده باشند و سابقه زراعتی واقعی نداشته باشد اینها جزو زمینهای بایر حساب شود مسئله دیگری که در این لایحه مطرح است بحث ۵۰۰ متر است در این لایحه اجازه داده شده که زمینهایی که تا

۵۰۰ متر است و انتقال داده شده معاف باشد خوب بسیاری از افراد هستند مثلاً رفته اند از اراضی داودیه زیر حسن نیت ۶۰۰ متر خریدند حالا آنها هم مشمول این لایحه میشود در عین حال قبول کنید که مثلاً ۶۰۰ متر زمین در داودیه ارزشش دو میلیون ریال است در صورتیکه در خر گوش در ۶ هزار تومان است یعنی چه میشود باز عده ای تقویت میشوند و عده ای تضعیف میشوند اگر واقعاً مسا میتوانستیم این را به قیمت منطقه ای تعیین کنیم که مثلاً تا ۵۰ هزار تومان صد هزار تومان معاف باشد خیلی بهتر بود ولی بنده خیال میکنم اینهم برای دولت مشکلاتی ایجاد میکند بنا بر این چاره ای نیست خیال میکنم دولت اگر قبول کند که ۵۰۰ متر را هر متر بکند شاید از نظر آنها که زمین را برای ساختن در وی حسن نیت خریدند مشکلاتی ایجاد نخواهد شد در تبصره چهارم مشکلاتی پیدا میشود طبق این تبصره سازمان مسکن میتواند زمینهایی را که بخودش تعلق گرفته بفروشد فلسفه این تبصره این است ولی متأسفانه اینطور نوشته شده است که اگر اوقاف و بانکها رفته اند زمینهایی از این قبیل گرفته اند سازمان مسکن آنها را بفروشد آقا سازمان مسکن که نمیتواند زمینهای مربوط به اوقاف و امثال آنها بفروشد پس مایه باید طوری اصلاح شود که سازمان مسکن زمینهای خودش را بفروشد و سازمانهای دیگر هم اجازه داده شود که آنها هم اینگونه زمینها را بفروشد بنده خیال میکنم فلسفه قانون این است که این زمینهای بایر و موات یک تکلیفی برایش روشن شود و فلسفه آن این نیست که بروند این زمینهای بایر و موات را بگیرند و برای خودشان نگهدارند و با فلسفه این نیست که این زمینها را سازمان مسکن بگیرد و بفروشد و باز هم خریدار بصورت بایر نگاهدارد اینها مسائلی است که در این لایحه باید مورد توجه قرار بگیرد و باید کاری بشود که حتی المقدور مشکلات اجرایی برای دولت و مردم ایجاد نکند از این جهت بنده چند پیشنهاد تنظیم کرده ام و تقدیم مقام ریاست میکنم و از کمیسیون محترم دادگستری بخصوص تقاضای کنم که اینها را مقبول توجه قرار بدهند و شاید هم لازم باشد یک مقررات جزائی برای این لایحه مقرر شود که هر کس

راضی تجاوز کرد با یک مجازات متوسط روبرو بشود البته ممکن است استدلال بشود که قوانینی در این خصوص داریم این وظیفه کمیسیون دادگستری است که رسیدگی نکنند و نگذارند که افراد بزمنهای دولت و شهر دارها تجاوز میکنند و مشکلاتی برای مردم ایجاد شود در هر حال ممکن است همکاران محترم بیکه اسم مأمورین دولت را آورند پیشنهاد بدهند در مورد مجازات مأمورین ولی من پیشنهاد میدهم در مورد مجازات زمین خوارها یعنی هر کسی آمد این گونه زمینها تجاوز کرد خوب میگوید این زمین را میگیرم بعد هم میآید زمین را از ما پس بگیرند باید زمین را از اینها پس بگیرند و علاوه چند سال هم حساب کنند و خلاصه بیک وضعی باین غائله ختمه داده شود.

رئیس - آقای ابوذر بفرمائید.

ابوذر - بنده نمیدانم جناب آقای دکتر مذهب موافق صحبت کردند یا مخالف که بنده عکسش صحبت کنم (نماینده گان - صحبت ایشان در کلیات بود) بنده بکار دیگر هم عرض کردم در تمام دنیا برای تدوین لوایح کمیسیونهای خاصی از متخصصین تشکیل میشود و آنها می نشینند لوایح را تنظیم میکنند و بعد به مجلس میدهند چون هر کلمه ای از قانون برای مردم و مملکت دارای آثار خیلی فراوانی است و آن کمیته هایی که مأمور تهیه قوانین هستند حتی احتیاجات سایر دستگاهها را میدانند فرض بفرمائید وزارت آبادانی و مسکن یک مشکل قانونی دارد و با وزارت راه و با یک وزارتخانه دیگر مشکل خودش را به آن کمیته تهیه قوانین ارجاع میکند آنجا متخصصین با حضور نماینده آن وزارتخانه لوایح را تهیه میکنند و به مجلس میدهند این لوایحی که اینجا میآید متأسفانه بقدری عجولانه تهیه میشود که شاید بسیار ایراد بر آن وارد باشد و در شأن یک مجلس انقلابی که اکثر افرادش تحصیل کرده و متخصص هستند نیست حالانکه یک قسمت از این لایحه را میخوانم و ملاحظه میفرمائید میگوید دولت سازمانهای مذکور در قانون میتوانند هر یک در مورد خاص خود از تاریخ تصویب این قانون ظرف مدت یکسال نسبت باسترداد عین زمین از هیأت تقاضای

صدور حکم نمایند هیأت علاوه بر اصدار رأی طبق بند مذکور علیه متجاوز اصلی یا وارث آنها و یا متقاضی نسبت حکم بر دعوی اراضی علیه آخرین منتقل الیه صادره مینماید در اینصورت آخرین منتقل الیه مستحق دریافت قیمتی است که طبق سند رسمی انتقال بفروشنده پرداخته است به اضافه شش درصد بهره ساده در سال از تاریخ آخرین سند انتقال تا تاریخ پرداخت و اداره ثبت اسناد و املاک مکلف است سند مالکیت این قبیل اراضی را بنام سازمانهای مذکور صادر و با اصلاح نماید، اینجا اصلاً برای این هیأت اختیاری نگذاشته یعنی این هیأت باید زای بدهد به محکومیت و رأی به استرداد بدهد در صورتیکه یقین دارم مقصود تهیه کنندگان این لایحه این نبوده است و متأسفانه معاون وزارت دادگستری تشریف ندارند تقاضای بنده این است که توجه دولت جلب بشود و استدعا میکنم از طرف مقام معظم ریاست بدولت تذکر داده شود این مطلب تهیه و تدوین لوایح قانونی مورد توجه قرار بگیرد کمیته ای مرکب از حقوقدانان و متخصصین تشکیل بشود تا مورد تأیید مجلس واقع شود و هر روز لایحه ای نگذارند که ایرادی در آن باشد مسئله دوم راجع به تکلیف این اراضی است موقعی لایحه راجع بسیل مطرح بود من مطالبی گفتم متأسفانه جناب آقای خسروانی وزیر محترم کشور جواب ندادند تقاضای مردم و بنده این است که یک روز تکلیف این اراضی روشن بشود مدام بند در و بند در و غیره یعنی چه؟ آنچه باید بگیرند بگیرند و آنچه که باید به مردم مسترد کنند مسترد بشود سالهاست که کمیسیون سه نفری معین شده است باز یکسال وقت داده شده و میدانم در عرض سال هم کاری نخواهد شد و بنا بر اظهار وزیر آبادانی و مسکن در کمیسیون دولت هزینه بسیار زیادی برای نگهداری این اراضی متحمل میشود و اساساً چرا دولت اراضی را حفظ نمیکند؟ چرا هر روز میآیند یک قانون خاصی میآورند که تجاوز شده است بعد ناچار میشوند یک رشته قوانین دیگر را لغو بکنند؟ بخاطر من میآید یک وقتی در زمان مرحوم داور در اراک بسیاری یک ملکسی دو سند مالکیت صادر شده بود مرحوم داور رفیق

در اراک و با کارمندان دادگستری خودشان پول جمع کردند و سند را خریدند تا باریک سند باشد برای اینکه قانون محترم بهمانند هر روز اینجایک قانون عنوان میشود که تجاوز شده بیک قانون لغو میشود تصور میکنم این در شأن مجلس نیست تمنا میکنم دولت و حزب محترم اکثریت مطالعات خودشان را بکنند و الان بعد از چند سال وزارتخانه های مربوطه شهر دارها، اوقاف باید نقشه اراضی متصرف شده، غضب شده را داشته باشند و برای یکبار سر نوشت این کار را معلوم کنند، اما موضوع دیگری هست و آن موضوع پارکها است که گزارش کمیسیون آبادانی و مسکن با گزارش کمیسیون دادگستری و دارائی فرق دارد و البته بنده با مذاکره ای که با آقای شیخ الاسلامی رئیس محترم کمیسیون دادگستری کردم تا اندازه ای رفع ناراحتی شد و احساس کردم که کمیسیون دادگستری تمام توجهش فقط به مسائل حقوقی و قضائی نیست و مسائل اجتماعی را هم توجه میکند امروز مسئله وجود پارکها در دنیا بسیار اهمیت دارد و متضمن سلامتی مردم است مطابق حساب صحیحی که در دنیا هست ۸٪ فضای سبز برای معالک و مخصوصاً برای شهرها تعیین شده در صورتیکه بنده باید با اطلاع آقایان برسانم در شهر ۲ میلیون و ۷۵۰ هزار نفری تهران فضای سبز ۵۰ هزار است! در صورتیکه شهر واشنگتن با ۸۰۰ هزار نفر جمعیت ۷۰۰ پارک دارد یعنی برای هر هزار نفری یک پارک وجود دارد و این اراضی گرفته میشود و فردا بفروش میرسد و می بینید که حالا خانه ها چقدر کوچک شده است و مردم در حیاطهای ۵۰ متری و ۲۰ متری زندگی میکنند بعلاوه آقایان توجه میفرمایند که بچه ها چون جائی برای تفریح و بازی ندارند وسط خیابانها بازی میکنند و خطرانی از جانب وسائط نقلیه و غیره جان آنها را تهدید میکند این است که بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام که در صد از این اراضی را به پارک عمومی تخصیص بدهند و مخصوصاً در پایتخت با این آلودگی هوا و دود کازوئیل که متأسفانه با همه سمینارهاییکه در این مورد تشکیل میشود هیچ نتیجه ای هم گرفته نشده بعضی از این اتوبوها و سوارها با اندازه ای دود میکنند که سطح خیابان را سیاه میکنند و هیچ مردمی نیست که جلو گیری کند نه وزارت

بهداری و نه وزارت کشور باین مسئله توجهی ندارند آخرین مطلبم فروش این اراضی است که دولت که اینقدر عجله در فروش این اراضی میکند صحیح نیست برای اینکه روز بروز کشور ما در حال گسترش است و ما احتیاج زمین داریم اگر ده سال پیش میگفتم برای رأی کثورتی دانشگاه زمین میخواهیم شما تعجب میکردید همینطور است ۱۵ سال دیگر برای مرکز تحقیقات فضایی به این اراضی احتیاج خواهیم داشت این اراضی را با عجله فروختن صحیح نیست و دولت روزی محتاج میشود زمین و باید مبالغ زیادی خرج کند برای خرید و نگهداری زمینها و بعوض رساندنش و در اصلاح قانون برای حفظ سلامتی مردم تمنا دارم نمایندگان محترم توجه و عنایت بفرمایند.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست (اظهاری نشد) بود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده فرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم ماده واحده لایحه چایی شماره ۸۳۱ بصورت زیر اصلاح شود.

ماده واحده - ... منتقل الیه مستحق دریافت قیمتی است که طبق سند رسمی انتقال بفروشنده پرداخته است ولی هر گاه قیمت مندرج در سند کمتر از قیمتی باشد که با رأی قطعی طبق قوانین فوق الذکر به اراضی مشابه و با مجاور تعلق گرفته است آخرین منتقل الیه مستحق دریافت قیمت اخیر خواهد بود به اضافه شش درصد بهره ... الی آخر.

دکتر اسفندیاری

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید.

کلمه «و مورد حکم قطعی هیئت های مربوط واقع نشده باشد» حذف گردد.

با تقدیم احترامات - سید محمد علی مرتضوی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه الحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها پیشنهاد مینماید در سطر چهارم نصرت ۴ ماده واحده پس از خانه های سازمانی جمله «و ساختمان دبستان و دبیرستان» اضافه شود.

با تقدیم احترام - مهندس حسن صائبی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید ماده واحده قانون الحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب ۱۳۳۹ بشرح زیر تعویض و اصلاح گردد.

قانون استفاده از اراضی بائر و موات بمنظور ساختمان مسکن و آپارتمان و خانه های سازمانی

ماده واحده

سازمان مسکن اجازه داده میشود ظرف مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون هر مقدار اراضی موات و بائر مورد احتیاج خود متعلق باشخص را واقع در محدوده شهرهائی که مقتضی بداند تملک نموده و بهای اراضی مذکور را بر اساس آخرین قیمت خرید مندرج در سند رسمی با اضافه ۶ درصد بهره ساده از تاریخ آخرین انتقال تا زمان پرداخت بمالک یا قائم مقام قانونی او بپردازد.

تبصره ۱ - منظور از آخرین سند انتقال رسمی سندی است که قبل از اول آذرماه ۱۳۴۸ تنظیم گردیده باشد هر گاه پس از تاریخ مذکور نقل و انتقالی واقع شده باشد هر یک از آبادی بعدی نسبت بمبلغی که به بد قبلی خود اضافه پرداخته است از طریق محاکم عمومی حسب مطالبه خواهد داشت هزینه های ثبتی اسناد رسمی مربوطه از طرف سازمان مسکن بدوی الحاق پرداخت میشود.

تبصره ۲ - سازمان مسکن مکلف است بهای اراضی مورد تملک را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ تملک نقداً پرداخت نماید.

تبصره ۳ - در مورد اراضی که سند نقل و انتقال وجود نداشته باشد بهای اراضی بر مبنای قیمت منطقه ای که طبق قوانین مالیاتی و شهرداری تعیین میگردد پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴ - سازمان مسکن میتواند تملک با قسمتی از اراضی مورد تملک را باشخص حقیقی یا حقوقی برای انجام عملیات عمرانی با اخذ تعهد بفروش برساند و وجوه حاصله را صرفاً طبق مقررات اساس نامه خود بمصرف تهیه مسکن و آپارتمان و خانه های سازمانی و تأسیسات و لوازم آنها برساند.

با تقدیم احترامات - سید محمد علی مرتضوی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید بر عایت ماده ۹۱ آئین نامه مجلس شورای ملی تبصره ۳ بطور کلی و عبارت «و سایر اراضی موات یا بائر و همچنین اراضی خالصه موضوع بند ب ماده ۷ قانون انحلال خالصات مصوب ۱۳۴۶» از تبصره ۴ حذف گردد.

با تقدیم احترامات - سید محمد علی مرتضوی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید تبصره زیر بلا لایحه شماره ۲/۴۹ مربوط بالحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف اضافه شود:

تبصره ۵ - سازمان مسکن مکلف است اراضی مورد احتیاج

جمعیت خیریه فرح پولوی - سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی - جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران - بنگاه حمایت مادران و نوزادان - سازمان تربیت بدنی را که برای تأسیسات خیریه و امور درمانی و امدادی و ورزشی ضروری است و اراضی مزبور متناسب با تأسیسات آنها باشد مجاناً واگذار نماید.

مؤسسات مزبور مکلفند پس از واگذاری اراضی ظرف مدت ۵ سال تأسیسات لازم را بوجود آورند و در صورتیکه تأسیسات لازم را بوجود نیاورند اراضی مزبور بسازمان مسکن مسترد خواهد شد.

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ذیل به لایحه الحاق بند (د) بماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها اضافه شود.

تبصره - در زمینهاییکه بیش از ده هزار متر مربع مساحت داشته و بموجب این قانون در تصرف سازمان مسکن قرار میگردد مکلفاً باید پارکی احداث شود که

حداقل مساحت آن از ده هزار متر مربع کمتر نباشد.
 با تقدیم احترام - فرهادپور
 ریاست محترم مجلس شورای ملی
 محترماً پیشنهاد مینماید.
 در تبصره ۴ بجای جمله « این قبیل اراضی » نوشته شود « اراضی مربوط بدولت و بانکها ».
 با تقدیم احترامات فائده - سیدمحمدعلی مرتضوی
 ریاست معظم مجلس شورای ملی
 در لایحه الحاق بند (د) احتراماً پیشنهاد مینماید:
 ۱- در سطر ۳ بعد از « موات یا سایر باقیمانده باشد » جمله زیر اضافه شود:
 « اعم از اینکه تحجیر شده یا نشده باشد و سابقه زراعی واقعی نداشته باشد ».
 ۲- ظرف مدت یکسال مذکور در سطر ۴ بند (د) تبدیل شود به: « حداکثر ظرف یکسال ».
 ۳- شش درصد مذکور در قسمت اخیر بند (د) به نه درصد افزایش یابد.
 ۴- اداره ثبت اسناد و املاک مکلف است مذکور در قسمت اخیر بند (د) تبدیل شود به: ادارت ثبت اسناد و املاک مکلفند.
 ۵- تبصره یک بصورت زیر اصلاح شود:
 در صورتیکه هر یک از آبادی بعدی متحمل خسارت مالی شده باشد حق مطالبه خسارت وارده از بد قبلی خود از طریق محاکم عمومی خواهد داشت.
 ۶- یا صد متر مذکور در تبصره (۳) به هزار متر افزایش یابد.
 ۷- تبصره ۴ بصورت زیر اصلاح شود:
 سازمان مسکن میتواند اراضی موات یا باثرا و اراضی که طبق این قانون و سایر قوانین سازمان مذکور تعلق گیرد و اراضی خالصه موضوع بند (ب) ماده ۷ قانون انحلال خالصجات مصوب سال ۱۳۴۶ و همچنین اراضی موات یا باثرا که طبق این قانون به شهرداریها و اوقاف و بانکها تعلق گیرد با موافقت سازمانهای مربوط و بنمایندگی آنها طبق اساسنامه خود بفروش برساند. و چو هی که از این طریق بدست میآید متعلق به سازمانهای مذکور بوده و در حدود مقررات مربوط به بزرگ از آنها قابل مصرف است.

۸- تبصره ذیل بعنوان تبصره ۵ اضافه شود:
 هر کس به اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف تجاوز کند بمجازات مقرر در ماده ۲۶۸ مکرر قانون مجازات عمومی محکوم میشود. با تقدیم احترام - جوادمهذب
 ریاست محترم مجلس شورای ملی
 پیشنهاد میکنم تبصره ۴ بصورت زیر اصلاح شود:
تبصره ۴ - ... مصوب سال ۱۳۴۶ راپس از رفع احتیاجات شهری و مؤسسات خیریه از قبیل ایجاد پارکها میادین ورزش و امثال آن بفروش رسانده و وجوه حاصل را صرفاً... الی آخر. دکتر اسفندیاری
 مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
 محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ۴ ماده واحده قانون الحاق بند (د) ماده ۴ قانون اراضی دولت و شهرداریها بشرح زیر اصلاح شود:
تبصره ۴ - سازمان مسکن میتواند این قبیل اراضی و سایر اراضی موات یا باثرا و همچنین اراضی خالصه موضوع بند ۷ قانون انحلال خالصجات مصوب سال ۴۶ را طبق اساسنامه خود بفروش رسانده و وجوه حاصل را صرفاً بمصرف تهیه پارک و مسکن و آبارتعمان و خانههای سازمانی و تأسیسات و لوازم و حفاظت و نگهداری اراضی و مخارج مربوط در تهران و شهرستانها برساند ولی بهر صورت ایجاد پارکها که حداقل آن ده درصد از کل اراضی خواهد بود مقدم بسایر کارها خواهد بود.
 با تقدیم احترام - ابوذر
 ریاست محترم مجلس شورای ملی
 احتراماً پیشنهاد مینماید سطر پنجم تبصره ۴ ماده ۴ تا آخر تبصره بشرح زیر اصلاح شود:
 سازمان مسکن میتواند حداکثر تا ده درصد از وجوه حاصل را منحصرأ بمصرف ایجاد پارک و نگهداری آن در تهران و شهرستانها برساند. زرآور
۱۴- اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه قانونی از مجلس سنا
 رئیس - لایحه ای از مجلس سنارسیده برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)
 ریاست محترم مجلس شورای ملی
 گزارش کمیسیون شماره ۴ (بودجه) در خصوص لایحه شماره ۴۳۱۳۸ مورخ ۱۳۴۷/۱۲/۲۲ دولت راجع به برقراری مستمری در باره بازماندگان عده ای از کارمندان غیر رسمی دولت که قبل از تصویب لایحه قانون استفاده کشوری (۱۳۴۵/۳/۳۱) فوت شده اند و هشت نفر دیگر که ضمن مرقومه شماره ۱۷۵۹۷/۳۵۵ ل ج ق - ۱۳۴۸/۲/۱۳ از آن مجلس محترم بمجلس سنارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ مطرح و مورد شور و واقع و تصویب بمجلس سنارسید.
 اینک لایحه قانون مزبور به پیوست اعاده میشود.
 رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی
 رئیس - رأی نهائی نسبت به این لایحه در جلسه آینده گرفته خواهد شد.
۱۵- اعلام وصول و قرائت دنامه رسیده ازدولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات
 رئیس - نامه هائی ازدولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.
 (بشرح زیر قرائت شد)
 ساحت مقدس مجلس شورای ملی
 با رعایت ماده ششم قانون برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور مصوب ۲۴ خردادماه ۱۳۴۵» موافقت نامه وامی به مبلغ سی میلیون دلار امریکائی بمنظور تأمین قسمتی از هزینه طرح آبیاری در تاریخ ۱۸ آوریل ۱۹۶۹ بابانک بین الهللی ترمیم و توسعه منعقد گردیده است. اعتبار مذکور در ۲۹ قسط شش ماهه بازپرداخت میگردد و به مانده اقساط بازپرداخت نشده بهر ای از قرار شش و نیم درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط ۱۵ ژوئن ۱۹۷۵ میباشد این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد.
 امیرعباس هوبدا
 ساحت مقدس مجلس شورای ملی
 با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های

عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خردادماه ۱۳۴۵ موافقتنامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۵ درصد هزینه ارزی خرید کابل های ۱۱ و کیلو ولتی و کابل های بیروت مورد نیاز شرکت برق منطقه ای کرمان که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۱۱۵۷۶۹۸ مارک آلمان است با شرکت آلمانی فلتن اند گلیوم در تاریخ ۱۹ فروردین ۱۳۴۸ منعقد گردیده است. اعتبار مذکور در سه قسط شش ماهه بصورت دودسته سفته بازپرداخت میگردد و به مانده اقساط بازپرداخت نشده بهره ای از قرار شش درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط سفته های دسته اول شش ماه بعد از تاریخ حمل ۵۰ درصد مبلغ قرارداد بوده و سر رسید اولین قسط سفته های دسته دوم شش ماه بعد از تاریخ حمل کلیه محمولات میباشد.
 این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق تقدیم میگردد.
 امیرعباس هوبدا
۱۶- قرائت دستور تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه
 رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.
 (بشرح زیر خوانده شد)
 دستور جلسه ۱۳۴
 روز سه شنبه ۱۳۴۸/۲/۳۰
 ۱- لایحه یک شوری اجازه پرداخت هزینه های اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی شماره چاپ ۸۳۳
 ۲- لایحه یک شوری اضافه شدن ماده ۱۳ مک - ربه قانون تأسیس شورای دانشگاهها مصوب ۱۳۴۴/۹/۹ شماره چاپ ۸۳۴
 ۳- اخذ رأی نهائی باورقه نسبت به لایحه بزفرای مستمری درباره بازماندگان عده ای از کارمندان غیر رسمی دولت.
 رئیس - با اجازه خانم ها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه خواهد بود.
 (یک ساعت و ربع بعد از ظهر جلسه ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - عبداللہ ریاضی